

2012

Informacje dotyczące adekwatności kapitałowej Raiffeisen Bank Polska S.A.

według stanu na 31 grudnia 2012 r.

CALABY

U.S. Markets

Industrial Average 8586.74

Spis treści

WYKAZ SKRÓTÓW I DEFINICJI	5
1. WPROWADZENIE	7
2. PODSTAWOWE INFORMACJE O BANKU	8
3. ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM	10
4. RYZYKO KREDYTOWE	12
4.1. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KREDYTOWYM	12
4.2. POMIAR RYZYKA KREDYTOWEGO	13
4.2.1. SYSTEM RATINGOWY	13
4.2.2. METODY POMIARU	14
4.2.3. JAKOŚĆ MODELI	15
4.3. PORTFEL KREDYTOWY	16
4.3.1. KONCENTRACJA	16
4.3.2. STRUKTURA PORTFELA	16
4.3.3. ZABEZPIECZENIA	19
4.3.4. SEKURYZACJA	21
4.4. RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA	22
4.5. EKSPOZYCJE KAPITAŁOWE NIEUWZGLĘDNIONE W PORTFELU HANDLOWYM	23
4.6. ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI	24
4.6.1. PODEJŚCIE I METODY PRZYJĘTE DO USTALENIA KOREKT WARTOŚCI I REZERW	24
4.6.2. EKSPOZYCJE Z ROZPOZNANĄ UTRATĄ WARTOŚCI I PRZETERMINOWANE	25
4.6.3. KOREKTY WARTOŚCI I REZERW	26
4.7. WYMOGI KAPITAŁOWE Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO	27
5. RYZYKO RYNKOWE	32
5.1. RYZYKO PŁYNNOŚCI	33
5.2. RYZYKO WALUTOWE	34
5.3. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ	36
6. RYZYKO OPERACYJNE	39
6.1. CEL ZARZĄDZANIA RYZYKIEM OPERACYJNYM	39
6.2. APETYT NA RYZYKO OPERACYJNE	39
6.3. ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM OPERACYJNYM	39
6.4. ZAKRES I RODZAJ SYSTEMÓW RAPORTOWANIA I POMIARU RYZYKA OPERACYJNEGO	40
6.5. WYMOGI KAPITAŁOWE Z TYTUŁU RYZYKA OPERACYJNEGO	40
7. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM	41
7.1. PLANOWANIE KAPITAŁOWE	41
7.2. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	42
7.3. BAZA KAPITAŁOWA	42
7.4. WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI	44
8. KAPITAŁ EKONOMICZNY	45
8.1. STRATEGIA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM	45
8.2. KWANTYFIKACJA RYZYKA	45
8.3. SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM	46
8.3.1. WARSTWA RAMOWA	46
8.3.2. WARSTWA RAPORTOWO-KONTROLNA	46
8.4. METODYKA POMIARU RYZYKA	47
8.5. WARTOŚĆ KAPITAŁU EKONOMICZNEGO	48
8.6. WARSTWA RAMOWA PROCESU OCENY ADEKWATNOŚCI KAPITAŁU WEWNĘTRZNEGO	48

Spis tabel

TABELA 1.	JEDNOSTKI POWIĄZANE Z RAIFFEISEN BANK POLSKA S.A.	8
TABELA 2.	SYSTEM KOMITETÓW RYZYKA W RAIFFEISEN BANK POLSKA S.A.	11
TABELA 3.	ŁĄCZNA KWOTA EKSPOZYCJI WG WYCENY BILANSOWEJ BEZ UWZGLĘDNIENIA SKUTKÓW OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO WG ZAPADALNOŚCI REZYDUALNEJ	17
TABELA 4.	ŁĄCZNA KWOTA EKSPOZYCJI WG WYCENY BILANSOWEJ BEZ UWZGLĘDNIENIA SKUTKÓW OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO WG GŁÓWNYCH GRUP EKD	18
TABELA 5.	STRUKTURA GEOGRAFICZNĄ PORTFELA KREDYTOWEGO BANKU	19
TABELA 6.	NALEŻNOŚCI OBJĘTE SEKURYZACJĄ	21
TABELA 7.	INFORMACJE DOTYCZĄCE RYZYKA KREDYTOWEGO KONTRAHENTA	22
TABELA 8.	EKSPOZYCJE KAPITAŁOWE NIEUWZGLĘDNIANE W PORTFELU HANDLOWYM W PODZIALE ZE WZGLĘDU NA CEL NABYCIA	23
TABELA 9.	ANALIZA NALEŻNOŚCI BILANSOWYCH POD KĄTEM UTRATY WARTOŚCI	25
TABELA 10.	UZGODNIENIE ZMIANY STANÓW KOREKT WARTOŚCI	26
TABELA 11.	WYNIK Z TYTUŁU ODPIŚÓW AKTUALIZUJĄCYCH WARTOŚĆ NALEŻNOŚCI	27
TABELA 12.	PIERWOTNA EKSPOZYCJA PRZED CZYNNIKAMI KONWERSJI BĘDĄCA PODSTAWĄ KALKULACJI AKTYWÓW WAŻONYCH RYZYKIEM (RWA)	27
TABELA 13.	AKTYWA WAŻONE RYZYKIEM (RWA) I WYMOGI KAPITAŁOWE Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO (RGC)	28
TABELA 14.	EKSPOZYCJE W PODZIALE NA STOPNIE JAKOŚCI KREDYTOWEJ	30
TABELA 15.	TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO	31
TABELA 16.	STATYSTYKI POZIOMU POZYCJI WALUTOWEJ I WARTOŚCI ZAGROŻONEJ W 2012 ROKU	36
TABELA 17.	LUKA PRZESZACOWANIA STOPY PROCENTOWEJ	37
TABELA 18.	WARTOŚĆ ZMIANY WYNIKU FINANSOWEGO W OKRESIE ROCZNYM PRZY PRZESUNIĘCIU KRZYWYCH O 100 PUNKTÓW BAZOWYCH W PODZIALE NA WALUTY	38
TABELA 19.	ZESTAWIENIE WARTOŚCI SKŁADNIKÓW FUNDUSZY WŁASNYCH	43
TABELA 20.	WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI ORAZ MINIMALNE WYMOGI KAPITAŁOWE BANKU	44
TABELA 21.	WARTOŚCI KAPITAŁU EKONOMICZNEGO	48
TABELA 22.	RYZYKA ZDEFINIOWANE JAKO MATERIALNE W KONTEKŚCIE KALKULACJI KAPITAŁU EKONOMICZNEGO	49

Spis schematów

SCHEMAT I - PROCES ZARZĄDZANIA I MONITOROWANIA RYZYKA W BANKU	10
SCHEMAT II - PROCES ZARZĄDZANIA KAPITAŁEM	41
SCHEMAT III - PROCES ZARZĄDZANIA KAPITAŁEM W KONTEKŚCIE PROCESU ADEKWATNOŚCI KAPITAŁU WEWNĘTRZNEGO	47

Spis wykresów

WYKRES 1	MINIMALNE WYMOGI KAPITAŁOWE (RGC) Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO W 2012 ROKU	28
WYKRES 2	AKTYWA WAŻONE RYZYKIEM (RWA) W PODZIALE NA KONSOLIDOWANE SPÓŁKI	29
WYKRES 3	AKTYWA WAŻONE RYZYKIEM (RWA) W PODZIALE NA TYP EKSPOZYCJI	29
WYKRES 4	PODZIAŁ EKSPOZYCJI ZABEZPIECZONEJ ZE WZGLĘDU NA GŁÓWNE RODZAJE ZABEZPIECZEŃ	31
WYKRES 5	POZIOM KREDYTÓW I DEPOZYTÓW KLIENTOWSKICH W 2012 ROKU	34
WYKRES 6	CAŁKOWITA, OTWARTA POZYCJA WALUTOWA W 2012 ROKU	36
WYKRES 7	WARTOŚĆ PUNKTA BAZOWEGO (BPV) W KSIĘDZE HANDLOWEJ W 2012 ROKU	38

Wykaz skrótów i definicji

RBPL	– Raiffeisen Bank Polska S.A.
RLPL	– Raiffeisen Leasing Polska S.A.
RIA	– Raiffeisen Insurance Agency Sp. z o.o.
POLDYS	– Poldystrybucja Sp. z o.o.
RZB	– Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG
RBI	– Raiffeisen Bank International AG
RI	– Raiffeisen International Bank-Holding
Jednostka Dominująca Bank	– Raiffeisen Bank International AG – Raiffeisen Bank Polska S.A. oraz jego podmioty zależne podlegające konsolidacji
Grupa	– Grupa Raiffeisen Bank International AG
KNF	– Komisja Nadzory Finansowego
Uchwała	– Uchwała Komisji Nadzoru Finansowego nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku wraz z późniejszymi zmianami.
ALCO default	– Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami – utrata wartości ekspozycji
PD	– prawdopodobieństwo wystąpienia default (<i>Probability of Default</i>)
LGD	– strata w wyniku niewypłacalności (<i>Loss Given Default</i>)
CCF	– współczynnik konwersji kredytowej dla części pozabilansowej ekspozycji (<i>Credit Conversion Factor</i>)
EAD	– wartość ekspozycji banku na moment wystąpienia zdarzenia default (<i>Exposure At Default</i>)

Dokument stanowi realizację Polityki Informacyjnej w zakresie ogłaszania przez Raiffeisen Bank Polska S.A informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu, wynikającej z postanowień Uchwały Nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku wraz z późniejszymi zmianami.

O ile nie podano inaczej, wszystkie dane liczbowe w dokumencie zaprezentowano według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku, w tys. zł, w ujęciu skonsolidowanym.

1. Wprowadzenie

Ryzyko w Banku występuje zarówno w wyniku jego świadomego i celowego podejmowania, nakierowanego na generowanie pozytywnych rezultatów finansowych jak i jako efekt uboczny prowadzonej działalności.

Bank stosuje w swojej działalności aktywne podejście do zarządzania ryzykiem polegające na jego identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu i ograniczaniu.

Bank stosuje zasadę, że celowe podejmowanie ryzyka w celu osiągnięcia pozytywnych rezultatów finansowych może mieć miejsce jedynie w odniesieniu do ryzyk, które są aktywnie zarządzane – przez co należy rozumieć zdolność Banku do aktywnego kształtowania wielkości podejmowanego ryzyka w kontrolowanym środowisku, gdzie zapewniona jest jego właściwa identyfikacja, pomiar, monitorowanie i efektywny system limitów. W odniesieniu do pozostałych ryzyk Bank dąży do ograniczania ich wielkości i wpływu na wynik finansowy.

System identyfikacji, pomiaru, monitorowania i ograniczania ryzyka w Banku oparty jest na trzech, dopasowanych elementach:

- strukturze organizacyjnej – obejmującej podział zadań i kompetencji, w tym wyraźne wskazania funkcji realizowanych przez poszczególne jednostki organizacyjne w procesie zarządzania i kontroli ryzyka,
- metodach monitoringu, pomiaru i szacowania ryzyka – stanowiących warunek prawidłowej identyfikacji przez Bank ponoszonego ryzyka,
- działaniach skoncentrowanych na zapewnieniu, że profil podejmowanego ryzyka odpowiada apetytowi na ryzyko wyrażonemu w przyjętych planach strategicznych.

2. Podstawowe informacje o Banku

Raiffeisen Bank Polska S.A. (RBPL) jest instytucją działającą na polskim rynku finansowym od 1991 roku na mocy licencji bankowej wydanej w 1990 roku przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

Bank należy do austriackiej Grupy Raiffeisen, która jest wiodącą grupą bankową w Europie Środkowo-Wschodniej. Większościowym akcjonariuszem RBPL jest Raiffeisen Bank International AG (RBI), który powstał z obszarów wydzielonych z Zentralbank Österreich AG (RZB) i Raiffeisen International Bank-Holding AG (RI). RBI jest całkowicie skonsolidowanym podmiotem zależnym wobec RZB, który posiada 78,5% jego akcji. Pozostała część kapitału akcyjnego jest w wolnym obrocie na wiedeńskiej giełdzie papierów wartościowych, na której RBI notowany jest od 2005 roku.

RBI jest spółką nadrzędną dla RBPL i posiada w nim 87% udziału. Pozostałe 13% akcji pozostaje w posiadaniu greckiego Eurobank Ergasias SA. W dniu 30 kwietnia 2012 roku Eurobank skorzystał z opcji ich sprzedaży na rzecz RBI i 15 października 2012 roku podpisał odpowiednie umowy sprzedaży i użytkowania akcji RBPL na rzecz RBI. Do czasu przeniesienia własności akcji (w momencie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Jednostki Dominującej za rok 2012 przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy) Eurobank pozostaje współudziałowcem RBPL, jednak bez prawa wykonywania głosu z tych akcji, a z rad nadzorczych RBPL i Polbank EFG ustąpili jego przedstawiciele.

30 kwietnia 2012 roku doszło do połączenia RBPL z Polbank EFG. W rezultacie 100% akcji Polbanku zostało wniesione aportem na rzecz RBPL w zamian za nowe akcje Banku. Od daty połączenia RBPL sprawował kontrolę nad polityką finansową i operacyjną Polbanku.

W dniu 31 grudnia 2012 roku, zgodnie z art. 492 & 1 pkt. 1 ustawy Kodeks spółek handlowych, nastąpiło połączenie prawne poprzez przejęcie całego majątku Polbank EFG S.A. przez RBPL (rejestracja połączenia w KRS miała miejsce w dniu 31 grudnia 2012 roku). Połączony Bank działa na rynku pod marką handlową Raiffeisen Polbank.

Inwestycje RBI w Polsce koncentrują się na prowadzeniu działalności w zakresie bankowości detalicznej, korporacyjnej oraz działalności inwestycyjnej, leasingowej i faktoringowej na terenie Polski. Od 2011 roku RBPL rozpoczęła również prowadzenie działalności maklerskiej otwierając Bankowe Biuro Maklerskie.

RBPL współpracuje ściśle z innymi spółkami w ramach grupy działającymi na rynku polskim. Ich lista została zaprezentowana poniżej.

Tabela 1. Jednostki powiązane z Raiffeisen Bank Polska S.A.

Nazwa podmiotu	Przedmiot działalności	Metoda konsolidacji
Raiffeisen Leasing Polska S.A.	Leasing środków trwałych oraz pośrednictwo w udzielaniu kredytu samochodowego RBPL.	Spółka konsolidowana metodą pełną. 50% udziałów w spółce posiada RBPL, pozostałe 50% udziałów w spółce posiada Raiffeisen Leasing International GmbH.
Poldystrybucja Sp. z o.o.	Działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym.	Spółka konsolidowana metodą pełną. RBPL posiada 100% udziałów w spółce.
Raiffeisen Insurance Agency Sp. z o.o.	Kreowanie produktów oraz programów ubezpieczeniowych dla klientów instytucji finansowych.	Spółka konsolidowana metodą pełną. 100% udziałowcem spółki jest RLPL.
Raiffeisen Financial Services Polska Sp. z o.o.	Pośrednictwo w sprzedaży produktów bankowych RBPL.	Spółka wyłączona z konsolidacji z uwagi na nieistotność dla właściwego obrazu sytuacji finansowej Grupy. RBPL posiada 99,99% udziałów w spółce. Udziały spółki stanowią pomniejszenie funduszy własnych Banku.
Raiffeisen Investment Polska Sp. z o.o.	Doradztwo finansowe	Spółka wyłączona z konsolidacji z uwagi na nieistotność dla właściwego obrazu sytuacji finansowej Grupy. RBPL posiada 49,98% udziałów w spółce. Pozostałe 50,02% udziałów w spółce posiada Raiffeisen Investment AG Udziały spółki stanowią pomniejszenie funduszy własnych Banku.

Nazwa podmiotu	Przedmiot działalności	Metoda konsolidacji
Raiffeisen - Leasing Service Sp. z o.o.	Obsługa RLPL w zakresie przechowywania, przygotowywania i aktywnej sprzedaży przedmiotów powindykacyjnych lub pokontraktowych, w tym głównie pojazdów mechanicznych i środków transportu.	Spółka wyłączona z konsolidacji z uwagi na nieistotność dla właściwego obrazu sytuacji finansowej Grupy. 100% udziałowcem spółki jest RLPL.
Leasing Poland Sp. z o.o.	Leasing środków trwałych, usługi finansowe dla klientów m.in. pożyczki.	Spółka wyłączona z konsolidacji z uwagi na nieistotność dla właściwego obrazu sytuacji finansowej Grupy. 100% udziałowcem spółki jest RBPL.
EFG Property Services Polska Sp. z o.o.	Wycena nieruchomości, usługi agencyjne, zarządzanie nieruchomościami, doradztwo finansowe.	Spółka wyłączona z konsolidacji z uwagi na nieistotność dla właściwego obrazu sytuacji finansowej Grupy. 100% udziałowcem spółki jest RBPL.

Spółki RLPL i Poldystrybucja Sp. z o.o. są klasyfikowane jako zależne ze względu na posiadanie przez RBPL kontroli nad polityką finansową i operacyjną jednostki. Znajduje to odzwierciedlenie między innymi w ścisłej współpracy w procesie zarządzania ryzykiem, powiązania kanałów dystrybucji, ustalaniu wspólnej oferty produktowej, polityki rachunkowości oraz polityki podatkowej. Spółka RIA jest podmiotem pośrednio zależnym od RBPL.

Nie występują istotne istniejące lub przewidywane przeszkody natury prawnej lub praktycznej w szybkim przekazaniu funduszy własnych albo spłacie zobowiązań między podmiotem dominującym a podmiotami zależnymi działającymi w ramach Banku.

W podmiotach zależnych nieobjętych konsolidacją nie występuję niedobór kapitału rozumiany jako różnica między faktycznymi funduszami własnymi i minimalnym wymogiem kapitałowym, spółki nie podlegają bowiem przepisom dotyczącym adekwatności kapitałowej.

Bank stosuje do wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego metodę standardową określoną w Uchwale.

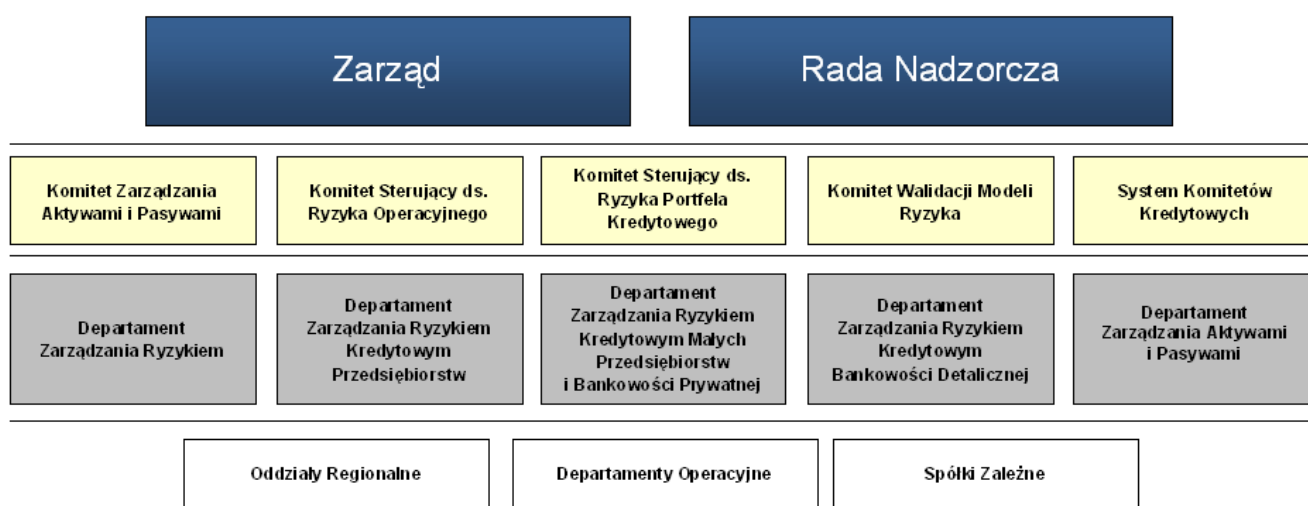
3. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

Proces zarządzania i monitorowania ryzyka w Banku stanowi proces przebiegający na wielu poziomach.

- Decyzji podejmowanych przez Radę Nadzorczą oraz Zarząd Banku m.in. w ramach systemu komitetów ryzyka.
- Kontroli realizowanej przez Departament Zarządzania Ryzykiem (RBPL i RLPL), Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym Bankowości Detalicznej, Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym Przedsiębiorstw, Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym Małych Przedsiębiorstw i Bankowości Prywatnej a także Departament Zarządzania Aktywami i Pasywami.
- Operacyjnego zarządzania ryzykiem – realizowanego na poziomie poszczególnych jednostek organizacyjnych podejmujących ryzyko.

W skład Zarządu Banku wchodzi Prezes, trzech Wiceprezesów i trzech Członków Zarządu.

Schemat I - Proces zarządzania i monitorowania ryzyka w Banku

Podstawowym założeniem przyjętym przy konstruowaniu systemu zarządzania i kontroli ryzyka jest rozdzielenie jednostek organizacyjnych kontrolujących ryzyko od jednostek biznesowych a więc podejmujących ryzyko, co zostało odzwierciedlone w strukturze organizacyjnej Banku.

Jednostki organizacyjne posiadające kompetencje zapewnienia poprawności, zgodności i jakości zarządzania organizacją oraz rozwoju organizacji Banku podlegają bezpośrednio Prezesowi Zarządu.

Piony operacyjne, skupiające jednostki organizacyjne Banku, są nadzorowane przez Wiceprezesów oraz Członków Zarządu.

Zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka wdrażane są na podstawie pisemnych strategii, polityk i zasad.

Tabela 2. System komitetów ryzyka w Raiffeisen Bank Polska S.A.

Nazwa komitetu	Zakres odpowiedzialności
Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami	Zatwierdzanie zasad zarządzania ryzykiem w odniesieniu do ogólnej zdolności Banku do podejmowania ryzyka. Alokacja kapitału do poszczególnych obszarów ryzyka. Monitorowanie realizacji przyjętej strategii zarządzania aktywami i pasywami Banku.
Komitet Sterujący ds. Ryzyka Operacyjnego	Zatwierdzanie zasad oraz monitorowanie realizacji polityki i strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym.
Komitet Sterujący ds. Ryzyka Portfela Kredytowego	Rozwój i wdrażanie polityk i strategii zarządzania ryzykiem kredytowym. Monitorowanie ryzyka portfela kredytowego. Analiza wpływu czynników zewnętrznych na ryzyko portfela kredytowego.
Komitet Walidacji Modeli Ryzyka	Budowa i rozwój oraz utrzymanie modeli wykorzystywanych w Banku do pomiaru ryzyka, tworzenia prognoz makroekonomicznych, planowania finansowego. Ocena jakości stosowanych modeli. Estymacja parametrów oraz kalkulacji miar ryzyka. Ocena adekwatności kapitałowej (ICAAP). Zapewnienie zgodności regulacyjnej w obszarze oceny adekwatności kapitałowej, procesów pomiaru ryzyka, modeli i metodologii.
System Komitetów Kredytowych	Podejmowanie decyzji kredytowych w ramach przyznanych kompetencji.

Ponadto w Banku działa Komitet Audytu, który raportując bezpośrednio do członków Rady Nadzorczej umożliwia Radzie niezależną kontrolę nad profilem ryzyka Banku.

4. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to ryzyko poniesienia strat w wyniku niedotrzymania warunków umowy kredytowej przez kontrahenta lub ryzyko spadku wartości ekonomicznej wiarytelności banku w wyniku pogorszenia się zdolności kontrahenta do obsługi zobowiązań.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe Banku wynika głównie z prowadzonej działalności kredytowej oraz w mniejszym stopniu ze sprzedaży i operacji dokonywanych w ramach portfela handlowego, instrumentów pochodnych oraz udziału w transakcjach płatniczych i rozliczeniach papierów wartościowych na rachunek Banku oraz na rachunek klientów Banku.

4.1. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Funkcja zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku jest sprawowana przez Departament Zarządzania Ryzykiem (RBPL i RLPL), Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym Bankowości Detalicznej, Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym Przedsiębiorstw oraz Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym Małych Przedsiębiorstw i Bankowości Prywatnej. Zarządzanie ryzykiem kredytowym wspiera system Komitetów Kredytowych odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji kredytowych w ramach przyznanych im uprawnień oraz Komitet Sterujący ds. Ryzyka Portfela Kredytowego, którego zadaniem jest m.in. rozwój i wdrażanie polityk i strategii zarządzania ryzykiem kredytowym, monitoring ryzyka portfela kredytowego oraz zapewnianie stosowania i odpowiedniego utrzymania efektywnych systemów zarządzania ryzykiem portfela kredytowego.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku składa się z następujących etapów:

- identyfikowania ryzyka kredytowego, które polega na rozpoznaniu źródeł ryzyka, jego istotności oraz powiązań pomiędzy poszczególnymi jego rodzajami,
- pomiaru ryzyka kredytowego, które obejmuje określenie metod kwantyfikacji ryzyka, mierzalnych parametrów związanych z ryzykiem oraz pomiar kosztów ryzyka,
- monitorowania ryzyka, które obejmuje przede wszystkim monitorowanie wysokości ponoszonego ryzyka oraz ocenę poprawności i skuteczności stosowanych narzędzi zarządzania i pomiaru ryzyka,
- raportowania ryzyka kredytowego, na które składa się informacja o rodzaju i poziomie ponoszonego ryzyka,
- podejmowania działań mających na celu ograniczania poziomu ryzyka kredytowego.

W odniesieniu do indywidualnego klienta, monitorowaniu podlega jego sytuacja ekonomiczno-finansowa, przebieg wykorzystania i spłaty kredytu, ustanowione zabezpieczenia oraz powiązania kapitałowo-organizacyjne.

Monitorowanie ryzyka kredytowego na poziomie portfela obejmuje sporządzanie regularnych, okresowych analiz dotyczących portfela kredytowego Banku, zapewniających identyfikację niekorzystnych tendencji i koncentracji oraz wykonywanie doraźnych przeglądów tego portfela, związanych przede wszystkim ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym.

Bank stosuje wewnętrzne procedury pozwalające określić poziom ryzyka kredytowego wiążącego się z przyznaniem danemu klientowi kredytu lub innych usług obciążonych ryzykiem kredytowym oraz stopień akceptowalności tego ryzyka. Wdrażane i modyfikowane procedury w tym zakresie mają na celu zwiększenie efektywności i skuteczności identyfikacji zagrożeń oraz określenie działań podejmowanych w sytuacji zmian poziomu ryzyka.

Aktualizowane przez Bank corocznie polityki kredytowe zawierają wytyczne odnośnie poziomu akceptowanego przez Bank ryzyka kredytowego i metod jego pomiaru. Polityki kredytowe są zgodne ze standardami Grupy i dostosowane do specyfiki działalności kredytowej Banku.

4.2. Pomiar ryzyka kredytowego

4.2.1. System ratingowy

Ocena zdolności kredytowej klienta detalicznego dokonywana jest z wykorzystaniem kart scoringowych. Scoring to technika statystyczna, której celem jest oszacowanie, z wykorzystaniem dostępnej informacji, prawdopodobieństwa zajścia zdarzenia w określonym punkcie w przyszłości. Pozwala on Bankowi określić prawdopodobieństwo defaultu klienta starającego się o otrzymanie kredytu lub klienta, który jest już klientem Banku.

W Banku wykorzystywane są dwa rodzaje scoringu:

- **Scoring aplikacyjny**, który ocenia pojedynczy wniosek kredytowy oraz prawdopodobieństwo wywiązania się klienta z jego zobowiązań. Ocena opiera się na analizie zachowania klientów o podobnej charakterystyce, dla których dostępne są dane historyczne.
- **Scoring behawioralny**, który opiera się na analizie danych historycznych dotyczących obecnych klientów Banku. Przy ocenie klienta uwzględnia się jego dotychczasowe zachowanie na podstawie analizy zmiennych określonych przez Bank. Przeprowadza się go m.in. w celu określenia nowych limitów kredytowych dla obecnych klientów, udostępnienia nowych produktów lub zmian warunków umowy kredytowej.

Istniejące systemy odzwierciedlają zarówno ryzyko klienta jak i ryzyko transakcji.

Ocena zdolności kredytowej **klienta detalicznego** dokonywana jest przy wykorzystaniu kart scoringowych, zbudowanych dla poszczególnych produktów kredytowych przy użyciu metod statystycznych. Wartości scoringu w obrębie modelu pozwalają na uszeregowanie klientów pod względem ryzyka. Im niższy score zostanie nadany klientowi, tym wyższa grupa ratingowa i większe ryzyko, że w przypadku danego klienta wystąpi zdarzenie niewypłacalności.

Wyniki uzyskane z różnych kart scoringowych poddawane są procesowi kalibracji. Bank stosuje kalibrację, która standaryzuje relacje pomiędzy scorem a liczbą rachunków dobrych przypadająca na każdy rachunek zły. Proces kalibracji można rozumieć jako przypisywanie wartości PD (prawdopodobieństwo defaultu) do oceny ratingowej (*rating grade*). Kalibracja przeprowadzana jest z częstotliwością kwartalną.

Kalibracja jest niezbędna do budowy spójnej skali ratingowej. Dzięki niej wyniki każdej karty scoringowej są porównywalne między sobą.

W przypadku **klientów niedetalicznych** zdolność kredytowa klienta jest oceniana w ramach systemu ratingowego, którego zadaniem jest przyporządkowanie klienta do jednej z kategorii ratingowych. Kategoria ratingowa jest ustalana na podstawie analizy czynników ilościowych oraz jakościowych, a także informacji dodatkowych, stanowiących sygnały ostrzegawcze. Analiza ilościowa opiera się na badaniu kondycji finansowej klienta i konstrukcji wskaźników będących podstawą do nadania ratingu.

Do czynników jakościowych, badanych przez Bank należą m.in.:

- jakość kadry zarządzającej,
- jakość wewnętrznych procesów kontrolnych,
- dywersyfikacja klientów i dostawców,
- technologia,
- zakres produkcji,
- ryzyko importowe/eksportowe,
- lokalizacja,
- wiek i wielkość przedsiębiorstwa,
- tempo rozwoju branży i konkurencja w branży,

- zależność od cyklu koniunkturalnego.

Bank stosuje cztery skale wewnętrznych ratingów:

- skala dotycząca klientów korporacyjnych,
- skala dotycząca klientów SME,
- skala dotycząca projektów inwestycyjnych,
- skala dotycząca banków, oddziałów zagranicznych instytucji kredytowych oraz instytucji sektora finansowego i publicznego.

4.2.2. Metody pomiaru

Metody zarządzania ryzykiem kredytowym Banku są rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami zaawansowanych metod kalkulacji wymogów kapitałowych tzw. metody ratingów wewnętrznych (IRB). W celu wyznaczenia poziomu odpisów aktualizujących poprzez wyliczenie utraty wartości dla pozycji bilansowych i pozabilansowych Bank stosuje metodę opartą na wewnętrznych ratingach, dokonując estymacji parametrów ryzyka:

- PD (prawdopodobieństwo defaultu),
- LGD (strata w wyniku niewypłacalności),
- CCF (współczynnik konwersji kredytowej dla części pozabilansowej ekspozycji).

PD (*Probability of Default*) - to podstawowy parametr determinujący poziom wagi ryzyka. Określony jest jako prawdopodobieństwo stwierdzenia utraty wartości ekspozycji w horyzoncie M, gdzie M (*maturity*) to okres, na który obliczane jest ryzyko wystąpienia zdarzenia default.

LGD (*Loss Given Default*) - współczynnik straty w momencie niewykonania zobowiązania - jest to procentowa wielkość straty, na którą narażony jest bank w momencie defaultu klienta. Parametr ten odzwierciedla fakt, że po wystąpieniu zdarzenia default bank nie traci całej ekspozycji na ryzyko, a zazwyczaj pewną jej część.

CCF (*Credit Conversion Factor*) – współczynnik konwersji kredytowej dla pozycji pozabilansowych. Współczynnik określa oczekiwaną wartość wykorzystania ekspozycji pozabilansowej w przypadku zajścia zdarzenia default. Niezbędny jest do obliczenia oczekiwanej wartości straty w przypadku niewypłacalności EAD (*Exposure At Default*).

EAD to wartość ekspozycji banku na moment wystąpienia zdarzenia default - Składa się ona z części bilansowej ekspozycji (faktycznej wykorzystanej) oraz części pozabilansowej, której określonego poziomu wykorzystania spodziewamy się w przypadku defaultu. Wykorzystaną część pozabilansową oblicza się mnożąc jej wartość przez współczynnik konwersji.

W przypadku portfela klientów detalicznych parametry PD, LGD oraz CCF są estymowane na podstawie danych historycznych dostępnych w banku lub - w przypadku niewystarczającej ilości danych do wykonania estymacji - ustalone ekspercko.

W przypadku klientów niedetalicznych parametry LGD oraz CCF nie są przedmiotem estymacji. Dla portfela ekspozycji niezabezpieczonych Bank stosuje parametry nadzorcze, dla ekspozycji zabezpieczonych Bank stosuje ocenę ekspercką.

Ryzyko portfela klientów niedetalicznych na poziomie indywidualnego klienta korporacyjnego (PD) mierzone jest z wykorzystaniem modeli ratingowych. Bank wykorzystuje modele przygotowane przez Grupę. W celu oceny indywidualnego ryzyka portfela niedetalicznego bank stosuje następujące modele ratingowe:

- model dla dużych przedsiębiorstw,
- model dla średnich i małych przedsiębiorstw,
- model dla instytucji finansowych,

- model dla firm ubezpieczeniowych,
- model dla jednostek zbiorowego inwestowania,
- model dla jednostek samorządu lokalnego oraz jednostek sektora publicznego,
- model dla rządów i banków centralnych
- model dla finansowania specjalistycznego.

Estymacja parametrów na danych historycznych wykonywana jest dla dużych oraz dla małych i średnich przedsiębiorstw. W przypadku pozostałych modeli ratingowych Grupa wykorzystuje oszacowania dostarczone przez zewnętrzne agencje ratingowe Moody's oraz Standard & Poor's.

4.2.3. Jakość modeli

Ryzyko modeli definiuje się jako ryzyko wdrożenia nieprawidłowych modeli, a także ryzyko niewłaściwego zastosowania modeli lub braku ich niezbędnej aktualizacji. Jest to również ryzyko nienależytej kontroli i monitoringu w trakcie cyklu życia modeli w Banku.

Bank dba o to, aby wykorzystywane modele były jak najlepszej jakości.

Za projektowanie, wprowadzanie oraz działanie systemu zarządzania ryzykiem modeli odpowiada Zarząd Banku.

Za monitorowanie, ocenę oraz mitygację ryzyka modeli odpowiada Komitet Walidacji Modeli Ryzyka. Komitet tworzy też politykę zarządzania ryzykiem modeli oraz ocenia realizację założeń polityki.

Organem wykonawczym Komitetu Walidacji Modeli Ryzyka jest funkcja walidacji modeli wyodrębniona w ramach Departamentu Zarządzania Ryzykiem RBPL jako niezależna komórka, która odpowiada za organizację procesu zarządzania ryzykiem modeli, w szczególności nadzoruje proces budowy, implementacji oraz okresowej kontroli adekwatności modeli.

W celu efektywnego zarządzania ryzykiem modeli Bank określił:

- apetyt na ryzyko modeli,
- zasady zarządzania ryzykiem modeli,
- organizację procesu zarządzania ryzykiem modeli,
- metody oceny ryzyka modeli na poziomie indywidualnym oraz portfelowym,
- organizację oraz zasady procesu weryfikacji jakości modeli we wszystkich fazach życia modeli: w momencie powstania inicjatywy budowy modelu, jego budowy, implementacji oraz stosowania modelu.

Wykorzystywane modele poddawane są procesom monitoringu, przeglądu oraz backtestingu.

Jednostka odpowiedzialna za budowę modeli zapewnia proces wewnętrznej oceny adekwatności modeli niezależnie od procesu walidacji modeli. W tym celu tworzony jest proces okresowego przeglądu jakości stosowanych metod estymacji. Celem monitoringu modelu jest utrzymanie jego adekwatności w zmieniającym się środowisku, ocena założeń modelu oraz jego stabilności. Proces monitoringu wykonywany jest z częstotliwością kwartalną.

Z częstotliwością roczną przeprowadzany jest również proces przeglądu modeli. Jego celem jest utrzymanie początkowej jakości modelu, dopasowanie modelu do bieżących warunków, w których funkcjonuje, a także zapewnienie poprawności użytkowania modelu i jego monitorowania.

Bank rozwinął proces walidacji obejmujący ocenę cech ilościowych oraz jakościowych modeli stosowanych w procesie zarządzania ryzykiem. Celem jest ocena ryzyka modeli przez pryzmat jakości danych, którymi zasilany jest model, zastosowanej metodologii/założeń a także procesów administrowania modelami.

Walidacja jakości oszacowań modeli z wykorzystaniem metod ilościowych bazuje na zastosowaniu metod statystycznych. Celem Banku jest sprawdzenie czy estymowane przez model wartości parametrów ryzyka nie

są znacząco różne od ich faktycznej realizacji. W przypadku stwierdzenia niewystarczającej jakości modelu Bank podejmuje kroki w celu jego przebudowania.

Bank ocenia metodami jakościowymi ryzyko danych oraz administrowania. Celem jest ograniczenie błędów niewynikających z zastosowanego aparatu statystyczno-ekonometrycznego.

4.3. Portfel kredytowy

4.3.1. Koncentracja

W celu kontroli ryzyka portfela kredytowego w zakresie oczekiwanych i nieoczekiwanych strat, Bank monitoruje ryzyko koncentracji, określa limity koncentracji ryzyka kredytowego dla potrzeb kontroli wewnętrznej i zarządza ekspozycją na ryzyko w ramach tych limitów poprzez regularny system monitorowania.

Bank monitoruje ryzyko koncentracji w odniesieniu do:

- zaangażowań wobec pojedynczych klientów oraz grup klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie – zgodnie z § 71 ustawy Prawo bankowe,
- zaangażowań wobec portfeli kredytowych.

Ze względu na szczególnie profil ryzyka kredytowego związanego z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, Bank ustalił dla tego portfela limity uwzględniające m.in. walutę, długość okresu umowy, rodzaju umowy (kredyt hipoteczny, pożyczka hipoteczna), typ zabezpieczenia, region geograficzny.

Zaangażowanie wobec jednego kredytobiorcy podlega dalszym ograniczeniom w formie szczegółowych limitów dotyczących narażenia na ryzyko kredytowe oraz dzienne limity ryzyka dostaw, dotyczące pozycji takich jak walutowe kontrakty terminowe. Faktyczna ekspozycja na ryzyko jest na bieżąco porównywana z dopuszczalnym limitem.

4.3.2. Struktura portfela

Struktura portfela kredytowego uległa wyraźnej zmianie w wyniku połączenia portfela RBPL oraz Polbank EFG. W portfelu kredytowym Polbank EFG większościowy udział miały kredyty hipoteczne dla klientów indywidualnych, dlatego obecnie w portfelu kredytowym połączonego Banku dominują ekspozycje o terminie zapadalności powyżej 9 lat i są to głównie detaliczne ekspozycje hipoteczne. Znaczące są też ekspozycje bieżące (do roku) gdzie przeważają ekspozycje przedsiębiorstw.

W portfelu kredytowym Banku dominują ekspozycje o terminie zapadalności powyżej 9 lat i są to głównie detaliczne ekspozycje hipoteczne. Znaczące są też ekspozycje bieżące (do roku) gdzie przeważają ekspozycje przedsiębiorstw.

Bank jest skoncentrowany na prowadzeniu działalności kredytowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zaangażowania wobec nierezydentów stanowią znikomy odsetek portfela kredytowego Banku. W strukturze krajowej ekspozycji dominuje województwo mazowieckie.

Strukturę geograficzną portfela kredytowego Banku, jego strukturę branżową oraz jego podział według okresów zapadalności zaprezentowano w poniższych zestawieniach.

Tabela 3. Łączna kwota ekspozycji wg wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego wg zapadalności rezydualnej

Termin zapadalności	Ekspozycje ogółem	Rządy i banki centralne	Instytucje finansowe	Przedsiębiorcy	Ekspozycje detaliczne	Ekspozycje kapitałowe
- do 1 roku ¹	13 032 358	1 790 061	223 887	6 863 925	3 199 248	44 766
- powyżej 1 roku do 2 lat	1 744 866	0	1 475	939 990	803 400	0
- powyżej 2 lat do 3 lat	3 060 012	0	5 563	2 474 490	579 959	0
- powyżej 3 lat do 4 lat	1 900 122	0	0	1 251 553	648 569	0
- powyżej 4 lat do 5 lat	1 496 553	0	10 050	1 914 872	497 203	0
- powyżej 5 lat do 6 lat	1 008 542	0	108	639 543	368 891	0
- powyżej 6 lat do 7 lat	748 870	0	0	453 789	295 081	0
- powyżej 7 lat do 8 lat	1 042 696	0	0	735 107	307 589	0
- powyżej 8 lat do 9 lat	1 430 351	0	0	1 071 127	359 224	0
- powyżej 9 lat	19 449 190	0	0	2 046 285	17 402 905	0
Razem:	44 913 560	1 790 061	241 083	18 390 682	24 462 069	44 766

1 Kategoria obejmuje również ekspozycje bieżące bez określonego terminu zapadalności

Tabela 4. Łączna kwota ekspozycji wg wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego wg głównych grup EKD

Kod branży	Nazwa branży	Ekspozycje ogółem	Rządy i banki centralne	Instytucje finansowe	Przedsiębiorcy	Ekspozycje detaliczne	Ekspozycje kapitałowe	Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Salda korekt wartości i rezerw
A	Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	321 615	0	0	142 899	178 716	0	12 007	12 097
B	Górnictwo i wydobywanie	38 133	0	0	23 913	14 220	0	6 216	3 224
C	Przetwórstwo przemysłowe	4 430 175	0	0	4 101 948	328 227	0	383 750	144 817
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1 262 404	0	0	1 119 996	142 408	0	140 747	112 619
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	57 574	0	0	57 295	279	0	227	394
F	Budownictwo	1 618 665	0	0	1 284 853	307 795	26 017	432 326	284 297
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli	5 345 319	0	0	4 586 857	758 411	51	595 085	446 130
H	Transport i gospodarka magazynowa	1 305 032	0	0	878 506	426 526	0	115 627	74 481
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	384 974	0	0	273 568	111 406	0	81 536	67 258
J	Informacja i komunikacja	710 816	0	0	704 491	6 325	0	16 444	13 539
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2 716 207	1 790 061	241 083	556 331	125 885	17 999	55 110	24 403
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3 979 646	0	0	3 613 485	366 161	0	322 440	165 331
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	230 142	0	0	225 308	4 084	750	34 078	29 558
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	305 161	0	0	281 356	23 805	0	12 153	12 449
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	21 441	0	0	9 216	12 225	0	6 335	5 517
P	Edukacja	66 290	0	0	45 317	20 973	0	8 024	5 933
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	303 555	0	0	86 918	216 637	0	774	1 837
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	46 556	0	0	46 556	0	0	6 143	3 555
S	Pozostała działalność usługowa	351 869	0	0	351 869	0	0	64 550	49 738
T	Gospodarstwa domowe	21 417 986	0	0	0	21 417 986	0	1 814 835	1 604 565
Razem:		44 913 560	1 790 061	241 083	18 390 682	24 462 069	44 766	4 108 407	3 061 742

Tabela 5. Struktura geograficzną portfela kredytowego Banku

Obszar geograficzny	Ekspozycje ogółem	Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Ekspozycje przeterminowane	Saldo korekt wartości
POLSKA (w tym):	44 294 063	4 103 567	2 636 452	3 056 917
województwo dolnośląskie	3 886 834	332 977	284 481	274 605
województwo kujawsko-pomorskie	1 571 898	158 413	114 708	131 495
województwo łódzkie	1 493 779	168 367	109 431	144 245
województwo lubelskie	1 259 693	108 354	70 546	91 891
województwo lubuskie	988 730	98 851	57 243	66 803
województwo małopolskie	2 693 484	268 095	176 334	193 430
województwo mazowieckie	15 190 966	1 155 413	745 054	764 833
województwo opolskie	422 357	33 602	35 190	29 721
województwo podkarpackie	387 688	35 360	33 351	30 626
województwo podlaskie	373 896	33 844	26 360	28 475
województwo pomorskie	3 538 979	294 826	254 525	225 075
województwo śląskie	4 308 559	588 322	282 239	476 541
województwo świętokrzyskie	774 459	146 867	26 177	69 006
województwo warmińsko-mazurskie	868 228	75 166	81 815	63 947
województwo wielkopolskie	5 195 151	496 812	254 556	375 779
województwo zachodniopomorskie	1 339 361	108 298	84 441	90 446
ZAGRANICA:	619 497	4 840	4 883	4 825
Razem:	44 913 560	4 108 407	2 641 335	3 061 742

4.3.3. Zabezpieczenia

Bank udziela kredytów klientom posiadającym zdolność kredytową i dążąc do wzmocnienia bezpieczeństwa zaangażowanych środków, ustanawia odpowiednie zabezpieczenia.

Przyjmowane przez Grupę zabezpieczenia ograniczające skutki ryzyka kredytowego to:

- hipoteka na nieruchomości mieszkalnej,
- hipoteka na nieruchomości komercyjnej,
- zastaw rejestrowy,
- kaucja,
- blokada środków pieniężnych na rachunkach bankowych,
- gwarancja bankowa,
- gwarancja skarbu państwa lub jednostki samorządu terytorialnego,
- gwarancja korporacyjna,
- poręczenie,
- przewłaszczenie na zabezpieczenie,
- cesja wierzytelności,
- weksel,
- ubezpieczenie kredytu,
- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym.

Zabezpieczeniem kontraktów leasingowych są przedmioty leasingu.

Formę zabezpieczenia kredytu Bank ustala, biorąc pod uwagę m.in.:

- rodzaj i wysokość zabezpieczanych wierzytelności,
- okres kredytowania,
- sytuację finansową kredytobiorcy,
- ryzyko związane z transakcją oraz wykonaniem umowy kredytowej,
- cechy danego zabezpieczenia wynikające z właściwych regulacji prawnych oraz umowy o ustanowienie danego zabezpieczenia,
- możliwość zaspokojenia z przyjętego zabezpieczenia wierzytelności Banku w najkrótszym czasie,
- status prawny zobowiązanego,
- wartość przedmiotu zabezpieczenia,
- istniejące obciążenia przedmiotu zabezpieczenia,
- koszt ustanowienia zabezpieczenia.

Decyzja w przedmiocie zabezpieczenia konkretnej transakcji kredytowej jest elementem decyzji kredytowej.

Przy obliczaniu procentowego pokrycia ekspozycji kredytowej wartością zabezpieczeń pod uwagę może być brane wyłącznie zabezpieczenie, które spełnia poniższe wymagania:

- Bank musi posiadać prawidłowo udokumentowany i prawnie możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do zabezpieczenia,
- zabezpieczenie musi posiadać trwałą wartość wewnętrzną oraz przynajmniej przez okres trwania umowy kredytowej być regularnie monitorowane i wyceniane,
- zabezpieczenie musi być zamienione w środki pieniężne w rozsądnym czasie, w oparciu o udokumentowane orzecznictwo,
- nie powinna istnieć duża korelacja pomiędzy wartością zabezpieczenia a sytuacją finansową kredytobiorcy.

W ramach monitoringu przeprowadzane są okresowe przeglądy zabezpieczeń. Zakres i częstotliwość tych przeglądów uzależniona jest od rodzaju przedmiotu zabezpieczenia i obejmuje:

- wartość zabezpieczenia i jej zmiany w okresie od ostatniego przeglądu,
- prawidłowość, kompletność i ważność dokumentów związanych z ustanowionym zabezpieczeniem,
- prawidłowość, kompletność i ważność dokumentów ubezpieczeniowych dotyczących zabezpieczeń rzeczowych (przegląd polis ubezpieczeniowych, sposobów ich opłacania, terminów ważności).

W czasie wykorzystania i spłaty kredytu Bank może żądać od kredytobiorcy dodatkowego zabezpieczenia oprócz już określonego w umowie kredytowej, jeżeli - w ocenie Banku - obniżyła się wartość ustanowionych zabezpieczeń, pogorszyła się sytuacja ekonomiczna lub finansowa kredytobiorcy albo innego zobowiązanego lub istnieją przesłanki, że takie pogorszenie nastąpi.

Czynności podejmowane w zakresie zabezpieczeń mają na celu należyte zabezpieczenie interesu Grupy, w tym ustanowienie zabezpieczenia dającego możliwie najwyższy poziom odzysku wierzytelności w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych. Stąd zabezpieczenia nie różnią się pomiędzy kredytami obsługiwanymi terminowo i przeterminowanymi, oraz ze stwierdzoną utratą wartości i bez utraty. Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych Grupy.

Bank nie stosuje saldowania ekspozycji bilansowych i pozabilansowych.

4.3.4. Sekurytyzacja

W 2006 roku przeprowadzona została syntetyczna sekurytyzacja aktywów dotycząca portfela kredytów dla klientów korporacyjnych. Transakcja sekurytyzacyjna polegała na zawarciu umowy pozabilansowej transakcji kredytowej pomiędzy Bankiem a KfW (Kreditanstalt für Wiederaufbau), w celu przeniesienia wszystkich ryzyk kredytowych związanych z kredytami w sekurytyzowanym portfelu. Transakcja została ujęta w księgach banku jako gwarancja finansowa wystawiona przez KfW i tak też jest traktowana do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla działalności sekurytyzacyjnej. Bank pełni w tej transakcji rolę inicjatora.

Pierwotna wartość aktywów i zobowiązań objętych sekurytyzacją wynosiła 267 mln EUR, co stanowiło ok. 9,5% wartości całkowitego portfela kredytowego (kredytów dla klientów sektora niefinansowego) – według stanu na koniec 2006 roku.

Okres odnawialny transakcji trwał pięć lat, w trakcie którego spłacone wierzytelności w ramach portfela objętego sekurytyzacją były zastępowane nowymi. W maju 2011 roku zakończył się okres odnawialny transakcji. Od tego momentu transakcja weszła w fazę amortyzacji. Wartość bilansowa aktywów i zobowiązań objętych tą transakcją na koniec roku 2012 wynosiła 46,12 mln EUR (na koniec 2011 roku – 138,56 mln EUR).

W 2006 roku Grupa rozpoczęła program sekurytyzacji wierzytelności z tytułu umów leasingu. Nabywcą sekurytyzowanych wierzytelności leasingowych była spółka ROOF Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. W trakcie trzyletniego okresu rewolwingowego Grupa mogła sprzedawać niewymagalne na dzień sprzedaży wierzytelności wynikające z umów leasingowych do łącznej wartości 640 mln zł. Po zmianach do umowy wprowadzonych w roku 2008 i 2010 w zakresie limitu sprzedaży wierzytelności i okresu umowy, limit programu został zwiększony do 775 mln zł oraz ustanowiono nowy okres rewolwingowy, trwający maksymalnie do stycznia 2012 roku. W 2012 roku program znalazł się w okresie amortyzacji. Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość aktywów sekurytyzowanych w ramach tego programu wyniosła 113 017 tys. zł (377 029 tys. zł na 31 grudnia 2011 roku).

W marcu 2012 roku rozpoczął się drugi program sekurytyzacji należności Grupy z tytułu leasingu finansowego. W czasie trwającego do grudnia 2012 okresu rewolwingowego Grupa mogła sprzedawać niewymagalne na dzień sprzedaży wierzytelności, wynikające z umów leasingowych, do łącznej wartości 575 mln zł. Nabywcą sekurytyzowanych wierzytelności leasingowych jest Compass Variety Funding Ltd., spółka celowa z siedzibą w Irlandii. Głównymi korzyściami przedmiotowej transakcji było pozyskanie długoterminowych źródeł finansowania oraz ich dywersyfikacja. Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość aktywów sekurytyzowanych w ramach tego programu wyniosła 446 720 tys. zł.

Sekurytyzowane wierzytelności leasingowe prezentowane są w aktywach Grupy z uwagi na niespełnienie warunków wyłączenia składnika aktywów z bilansu określonych w MSR 39 pkt. 19, w szczególności warunku obowiązku niezwłocznego przekazywania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów.

Szczegółowe informacje należności objętych sekurytyzacją według stanu na 31 grudnia 2012 prezentuje poniższe zestawienie:

Tabela 6. Należności objęte sekurytyzacją

Typ aktywów objętych transakcją sekurytyzacji	Rodzaj transakcji	Wartość transakcji
Należności kredytowe	Syntetyczna	188 562
Należności z tytułu umów leasingu	Sprzedaż wierzytelności (true sale)	559 737
Razem:		988 752

4.4. Ryzyko kredytowe kontrahenta

Ryzyko kredytowe kontrahenta oznacza ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta transakcji przed ostatecznym rozliczeniem przepływów środków pieniężnych związanych z tą transakcją.

Bank do obliczania ekwiwalentu bilansowego pochodnych transakcji pozabilansowych w celu uwzględnienia ryzyka kredytowego kontrahenta stosuje metodę wyceny rynkowej zgodnie z §10 Załącznika nr 16 do Uchwały.

Ekwiwalent bilansowy transakcji narażonej na ryzyko kontrahenta dzieli się na:

- ekspozycję bieżącą,
- ekspozycję potencjalną.

Ekspozycją bieżącą jest koszt zastąpienia, czyli wartość rynkowa transakcji, gdy jest ona dodatnia, lub zero, gdy jest ujemna.

Wartość ekspozycji potencjalnej (*add-on*) jest modelowana za pomocą iloczynu wartości nominalnej kontraktu i wagi ryzyka produktu przypisanej tej transakcji (z wyjątkiem jednawalutowych transakcji zamiany zmiennej stopy procentowej na zmienną stopę procentową, w przypadku których oblicza się jedynie koszt zastąpienia).

Proces obliczania aktywów ważonych ryzykiem jest oparty na następujących parametrach:

- nominal transakcji,
- typ kontraktu,
- poziom uprzywilejowania,
- termin zapadalności transakcji,
- wartość rynkowa kontraktu.

Wycena instrumentów pochodnych dla celów rachunkowości finansowej dokonywana jest w Banku zgodnie z MSR 39 do wartości godziwej.

Tabela 7. Informacje dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta

Pozycja	
Dodatnia wartość godziwa brutto, w tym:	472 748
<i>wartości netto ekspozycji kredytowej z tytułu instrumentów pochodnych</i>	361 172
Ekwiwalent bilansowy transakcji pochodnych	632 657
Zabezpieczenie finansowe, wartość skorygowana	2 057
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta	31 311

W portfelu Banku nie występują kredytowe instrumenty pochodne. Bank nie szacuje współczynnika alfa.

Przypisanie kapitału wewnętrznego i limitów kredytowych na ryzyko kredytowe kontrahenta przebiega w analogiczny sposób jak dla ekspozycji kredytowych.

Analiza zdolności kredytowej kontrahenta transakcji obciążonych ryzykiem kontrahenta odbywa się w analogiczny sposób jak wskazany dla innych ekspozycji kredytowych, poprzez zarządzanie limitami klienta w ramach decyzji podejmowanych przez Komitety Kredytowe.

Bank dokonuje korekt wyceny ekspozycji obciążonej ryzykiem kredytowym kontrahenta w oparciu o historyczne stopy niewypłacalności (HDR), kalkulowane w oparciu o przyznawane klientom oceny ratingowe w ramach funkcjonującego w Banku systemu ratingowego. Dodatkowo w procesie kalkulacji korekt wyceny uwzględniane są dostępne dane rynkowe o kondycji finansowej klienta oraz ryzyku kredytowym transakcji.

W odniesieniu do otwartych ekspozycji z tytułu instrumentów pochodnych w przypadku klientów, którzy zostali sklasyfikowani jako niewypłacalni, Bank przyjął politykę konwersji ekspozycji na należność kredytową, tak by transakcje te z uwagi na czynniki rynkowe nie powodowały zwiększenia utraty wartości.

W celu zabezpieczenia należytego wykonania przez klienta zobowiązań wynikających z transakcji, Bank może zażądać od klienta ustanowienia kaucji w rozumieniu art. 102 Prawa Bankowego w wysokości określonej przez Bank, o ile Bank i klient nie uzgodnią inaczej w umowie. Ponadto Bank może zażądać złożenia oświadczenia o poddaniu się egzekucji w trybie art. 97 Prawa Bankowego, lub innej formy zabezpieczenia w związku z treścią art. 93 Prawa Bankowego.

Kaucja jest ewidencjonowana na rachunku Banku i zabezpiecza wszelkie istniejące lub mogące powstać w przyszłości wierzytelności Banku z tytułu rozliczenia i realizacji transakcji.

W przypadku, gdy bieżąca wycena rynkowa transakcji z kaucją początkową jest wartością ujemną i przekracza kwotę powstałą w wyniku przemnożenia wskaźnika procentowego, określonego w odpowiedniej umowie lub warunkach transakcji i wartości aktualnej kaucji, Bank jest uprawniony do wezwania klienta do uzupełnienia zabezpieczenia lub ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia w wyznaczonym terminie; przy czym klient jest zobowiązany do uzupełnienia zabezpieczenia lub ustanowienia dodatkowego w wysokości wskazanej ujemnej wartości bieżącej wyceny rynkowej transakcji pomniejszonej o wartość dokonanych wcześniej zabezpieczeń.

W przypadku gdy klient nie spełnia lub nienależyte stosuje się do obowiązków wynikających z przepisów prawa oraz umów, w szczególności w przypadku opóźnień klienta w zaspokajaniu roszczeń Banku, lub nieautoryzowanych przekroczeń na rachunku bieżącym klienta wynikających z rozliczenia danej transakcji, Bank może dokonać transferu środków finansowych z kaucji w wysokości odpowiadającej kwocie należności Banku wraz z odsetkami za zwłokę.

4.5. **Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym**

Bank wykazuje w bilansie ekspozycje kapitałowe, które nie są zaliczane do portfela handlowego. Część z posiadanych instrumentów została nabyta z przyczyn strategicznych i wynika z posiadanych udziałów w podmiotach zależnych wyłączonych z konsolidacji. Pozostałe zostały nabyte w celu osiągnięcia zysków kapitałowych.

Tabela 8. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględniane w portfelu handlowym w podziale ze względu na cel nabycia

Cel nabycia	Wartość bilansowa
Przyczyny strategiczne	17 648
Zyski kapitałowe	27 118
Razem:	44 766

Posiadane przez Bank ekspozycje kapitałowe, które nie są zaliczane do portfela handlowego nie są notowane na regulowanych rynkach giełdowych. Z uwagi na brak informacji na temat wiarygodnej ceny rynkowej tych ekspozycji ich wartość godziwą stanowi wartość bilansowa.

Ekspozycje są poddawane okresowym testom na utratę wartości. Na dzień 31 grudnia 2012 oraz 2011 roku nie utworzono dodatkowych odpisów z tytułu utraty wartości inwestycji kapitałowych. W księgach Banku uwzględniony jest łączny odpis w kwocie 12 200 tys. zł.

W odniesieniu do pozostałych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży Bank w 2012 roku nie zrealizował zysków ani strat ze sprzedaży lub likwidacji. W roku 2012 Bank nie zaliczał innych pozycji o podobnym charakterze do funduszy podstawowych lub uzupełniających.

4.6. Odpisy z tytułu utraty wartości

Do wyznaczenia wysokości odpisów z tytułu utraty wartości bilansowych ekspozycji kredytowych oraz rezerw na pozabilansowe zobowiązania warunkowe Bank stosuje Międzynarodowe Standardy Rachunkowości.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu ekspozycji kredytowej w księgach rachunkowych. O utracie wartości składnika lub grupy aktywów jest mowa wyłącznie wtedy, gdy zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane, przyszłe przepływy pieniężne wynikające z ekspozycji kredytowej lub grupy ekspozycji kredytowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych zalicza się uzyskane przez Bank informacje o następujących zdarzeniach powodujących stratę:

- niewypłacalność kredytobiorcy związana z pogorszeniem się jego sytuacji finansowo-ekonomicznej,
- umorzenie części zaangażowania,
- opóźnienie w spłacie należności przekraczające 90 dni i spełnienie kryterium materialności,
- niekorzystne zmiany w otoczeniu ekonomicznym kredytobiorcy, powiązane z ryzykiem regionu, kraju, branży, grup klientów lub produktów,
- zmiany w warunkach umowy takie jak: wypowiedzenie umowy, postawienie kredytu w stan natychmiastowej wymagalności, wydłużenie okresu umowy, wymuszona restrukturyzacja zadłużenia,
- stwierdzone przypadki defraudacji,
- uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego, bankructwa lub śmierci klienta.

Wartość bilansowa składników aktywów zostaje zmniejszona poprzez aktualizację, a kwota odpisu obciąża rachunek zysków i strat.

4.6.1. Podejście i metody przyjęte do ustalenia korekt wartości i rezerw

Podstawowym kryterium podziału portfela z punktu widzenia identyfikacji ekspozycji, które utraciły wartość oraz wyznaczania odpisów, jest jego podział na część detaliczną i niedetaliczną. W przypadku klientów niedetalicznych ocena wiarygodności klienta wyznaczana jest na podstawie ratingu, który determinuje wartości parametrów wykorzystywanych w procesie kalkulacji odpisów. W przypadku klientów detalicznych w celu kalkulacji odpisów stosowany jest podział portfela na jednolite pod kątem ryzyka kredytowego grupy.

Bank stosuje następujące podejścia do pomiaru utraty wartości:

- analiza na bazie portfelowej (analiza grupowa) – analizą objęte są należności, dla których nie zidentyfikowano przesłanek o utracie wartości,
- analiza na bazie indywidualnej – w odniesieniu do należności ze zidentyfikowanymi przesłankami utraty wartości.

Bank tworzy odpisy portfelowe na poniesione, lecz niezidentyfikowane straty kredytowe. Odpisy portfelowe stanowią odzwierciedlenie poziomu strat kredytowych oszacowanych na podstawie historii strat dla aktywów posiadających podobne charakterystyki ryzyka kredytowego, które zostały na dzień bilansowy poniesione, lecz nie można ich jeszcze powiązać z konkretnymi ekspozycjami. Odpisy kalkulowane są w oparciu o modele statystyczne dla grup aktywów o podobnych cechach ryzyka kredytowego.

Kalkulacja odpisów z tytułu utraty wartości w metodzie indywidualnej opiera się na porównaniu wartości bilansowej składnika aktywów z wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych.

W odniesieniu do ekspozycji detalicznych wartość oczekiwanych przepływów bazuje na wartości rynkowej zabezpieczenia lub określonym statystycznie, na podstawie danych historycznych, profilu odzysku dla danego typu zaangażowania. W przypadku ekspozycji niedetalicznych kalkulacja wartości odpisów dokonywana jest metodą ekspercką. W trakcie szacowania wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych uwzględniane są zarówno przepływy wynikające ze spłat własnych kredytobiorców, jak i uzyskane środki pieniężne pochodzące z realizacji posiadanych zabezpieczeń.

W celu uwzględnienia ryzyka kredytowego kontrahenta w wycenie instrumentów pochodnych dokonywana jest korekta wyceny tych instrumentów.

Odpis z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu, jeżeli wartość bieżąca oczekiwanych przepływów pieniężnych wzrośnie na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wykazaniu utraty wartości.

4.6.2. Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowane

Do należności z rozpoznaną utratą wartości zaliczone są te ekspozycje, dla których stwierdzono przesłankę utraty wartości oraz odpis aktualizujący pomniejsza wartość bilansową ekspozycji.

Do należności bez rozpoznanej utraty wartości należą te ekspozycje, dla których stwierdzono przesłankę utraty wartości, jednak w wyniku analizy nie stwierdzono utraty wartości.

W przypadku ekspozycji przeterminowanych występuje opóźnienie w spłacie należności przekraczające 90 dni i kwota zadłużenia spełnia kryterium materialności.

Zestawienie należności bilansowych analizowanych pod kątem utraty wartości indywidualnie i grupowo z podziałem na poszczególne typy klientów prezentuje poniższe zestawienie.

Tabela 9. Analiza należności bilansowych pod kątem utraty wartości

	Należności analizowane indywidualnie	Należności analizowane grupowo	Należności razem
Należności z rozpoznaną utratą wartości	2 579 637	1 528 770	4 108 407
Klienci indywidualni	584 689	1 224 513	1 809 202
Klienci mikro	621 414	304 128	925 542
Duże przedsiębiorstwa	1 276 659	0	1 276 659
Małe i średnie przedsiębiorstwa	96 875	129	97 004
Sektor publiczny	0	0	0
Należności bez rozpoznanej utraty wartości	462 940	38 018 288	38 481 228
Należności nieprzeterminowane	253 499	35 586 394	35 839 893
Klienci indywidualni	2 565	18 015 141	18 017 706
Klienci mikro	12 379	4 145 496	4 157 875
Duże przedsiębiorstwa	218 205	12 141 399	12 359 604
Małe i średnie przedsiębiorstwa	20 206	1 238 066	1 258 272
Sektor publiczny	144	46 292	46 436
Należności przeterminowane	209 441	2 431 894	2 641 335
Klienci indywidualni	34 128	1 509 912	1 544 040
Klienci mikro	77 821	768 692	846 513
Duże przedsiębiorstwa	83 760	96 163	179 923
Małe i średnie przedsiębiorstwa	13 732	57 127	70 859
Sektor publiczny	0	0	0
Razem:	3 042 577	39 547 058	42 589 635

W porównaniu do roku 2011 wartość bilansowa należności wzrosła o 18,8 mld zł (z 23,8 mld zł do 42,6 mld zł). Wzrost ten był w głównej mierze spowodowany nabyciem Polbanku.

Na koniec roku 2012 należności bez rozpoznanej utraty wartości, nieprzeterminowane, dla których nie stwierdzono przesłanki utraty wartości stanowiły 84% portfela (w porównaniu do 85% na koniec roku 2011). Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości stanowiły 10% portfela wszystkich ekspozycji bilansowych (w porównaniu do 7% na koniec roku 2011).

4.6.3. Korekty wartości i rezerw

Uzgodnienie zmian stanów korekt wartości w podziale na ekspozycje bilansowe z rozpoznaną utratą wartości i bez rozpoznanej utraty wartości prezentuje poniższa tabela.

Tabela 10. Uzgodnienie zmiany stanów korekt wartości

	Odpis na należności z rozpoznaną utratą wartości oceniane indywidualnie	Odpis na należności bez rozpoznania utraty wartości oceniane grupowo (IBNI)	Odpisy razem
Stan na 1 stycznia	806 913	90 770	897 683
Zmiany z tytułu nabycia Polbanku	374 862	1 410 913	1 785 775
Utworzenie odpisów na utratę wartości	814 429	476 783	1 291 212
Należności spisane w ciągu roku w ciężar odpisów	-133 038	266	-132 772
Odwrócenie odpisów na utratę wartości	-420 540	-334 778	-755 318
Reklasyfikacja	0	1	1
Inne zmiany	0	2 411	2 411
Różnice kursowe	-19 309	-7 769	-27 078
Saldo na 31 grudnia	1 423 317	1 638 597	3 061 914

W porównaniu z rokiem 2011 wartość odpisów wzrosła o 2 164,2 mln zł. Zmiana ta w dużym stopniu związana jest z transakcją nabycia Polbanku, którego odpisy wynosiły 1 785,8 mln zł., co stanowiło 83% całkowitego wzrostu na połączonym portfelu.

Wraz z przeprowadzoną transakcją zmieniła się także struktura portfela kredytowego, co miało wpływ na strukturę odpisów. W roku 2012 46% odpisu na należności bilansowe zostało wygenerowane przez ekspozycje oceniane indywidualnie (w porównaniu do 90% w roku 2011).

W roku 2012 odpisy aktualizujące wartość należności bilansowych, jak i pozabilansowych stanowiły koszty Banku w wysokości **542,8 mln zł**. Prawie 74% tego kosztu wygenerowały ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości, analizowane indywidualnie.

W porównaniu do roku 2011 koszty netto z tytułu odpisów aktualizujących wzrosły o 291,8 mln zł (z wysokości 251 mln zł).

Zestawienie korekt wartości i kwot odzyskanych zaliczonych bezpośrednio do rachunku zysków i strat w podziale na analizę indywidualną i grupową ekspozycji bilansowych oraz pozabilansowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących wartość należności

	Odpis na należności z rozpoznaną utratą wartości oceniane indywidualnie	Odpis na należności bez rozpoznania utraty wartości oceniane grupowo (IBNI)	Razem
Utworzenie odpisów aktualizujących na:			
Należności od banków	0	-154	-154
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym	-396 821	-60 361	-457 182
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	-417 608	-416 268	-833 876
Pozycje pozabilansowe	-22 862	-9 388	-32 250
Razem:	-837 291	-486 171	-1 323 462
Odwrócenie odpisów aktualizujących na:			
Należności od banków	0	28	28
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym	192 541	49 398	241 939
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	227 999	285 352	513 351
Pozycje pozabilansowe	13 994	11 351	25 345
Razem:	434 534	346 129	780 663
Koszty netto z tytułu odpisów aktualizujących:	-402 757	-140 042	-542 799

4.7. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego

Do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego Bank stosuje metodę standardową określoną w załączniku nr 4 do Uchwały.

Tabela 12. Pierwotna ekspozycja przed czynnikami konwersji będąca podstawą kalkulacji aktywów ważonych ryzykiem (RWA)

Grupa ekspozycji ²	Ekspozycja	Średnia ekspozycja w roku 2012
Rządy i banki centralne	21 575 215	18 590 703
Samorządy terytorialne i władze lokalne	92 611	127 189
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	157 861	170 896
Banki wielostronnego rozwoju	21 340	22 483
Instytucje - banki	23 259 110	23 885 196
Przedsiębiorstwa	17 012 105	16 798 321
Detaliczne	13 043 779	16 758 247
Zabezpieczenie na nieruchomościach	22 751 637	15 389 071
Przeterminowane	3 486 123	2 698 561
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	38 319	29 094
Pozostałe	3 795 665	2 933 618
Razem:	105 233 764	97 403 380

² Zestawienie uwzględni tylko te klasy aktywów, w których Bank posiada ekspozycję.

Minimalne wymagania kapitałowe (RGC) z tytułu ryzyka kredytowego wynosiły na dzień 31 grudnia 2012 roku **3 328 953** tys. zł i wzrosły w stosunku do ubiegłego roku o **72,62** %.

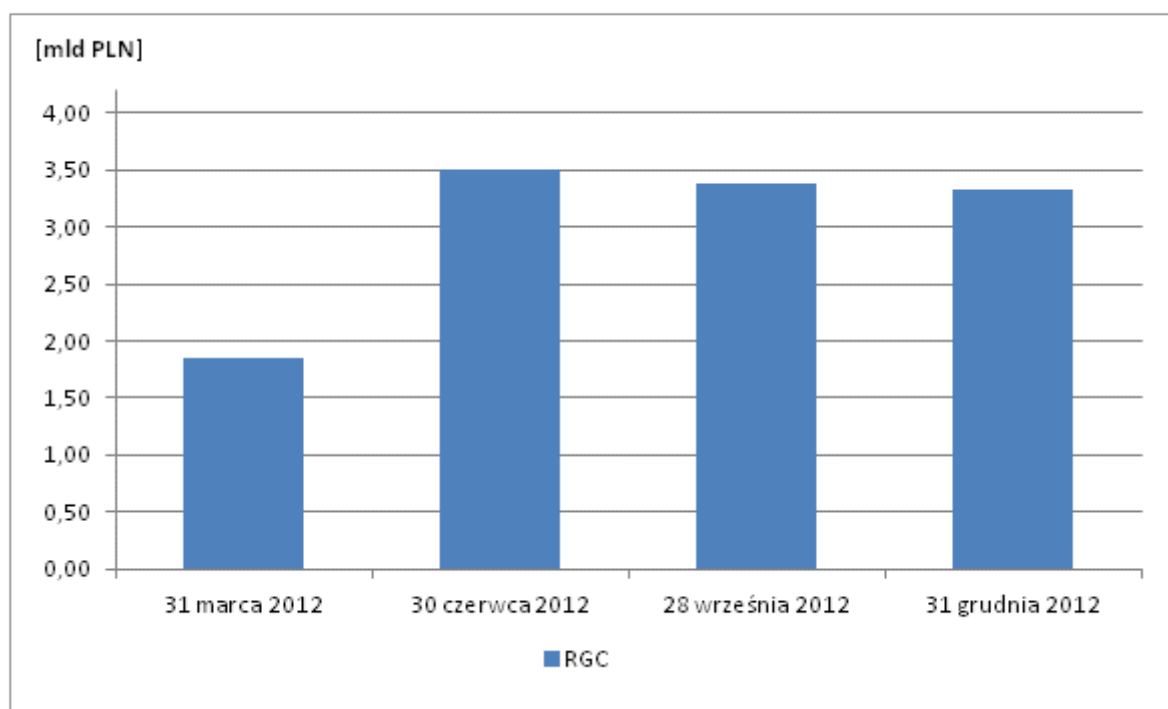
Wzrost wymogów kapitałowych jest wynikiem połączenia RBPL z Polbank EFG.

Tabela 13. Aktywa ważone ryzykiem (RWA) i wymagania kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego (RGC)

Grupa ekspozycji ³	RWA	RGC
Rządy i banki centralne	0	0
Samorządy terytorialne i władze lokalne	15 105	1 208
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	52 032	4 163
Banki wielostronnego rozwoju	0	0
Institucje – banki	466 818	37 345
Przedsiębiorstwa	7 777 378	622 190
Detaliczne	9 569 072	765 526
Zabezpieczenie na nieruchomościach	21 342 238	1 707 379
Przeterminowane	1 062 968	85 037
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	26 082	2 087
Pozostałe	1 300 219	104 017
Razem:	41 611 911	3 328 953

Kształtowanie się poziomu RGC w Banku na przestrzeni roku prezentuje poniższy wykres.

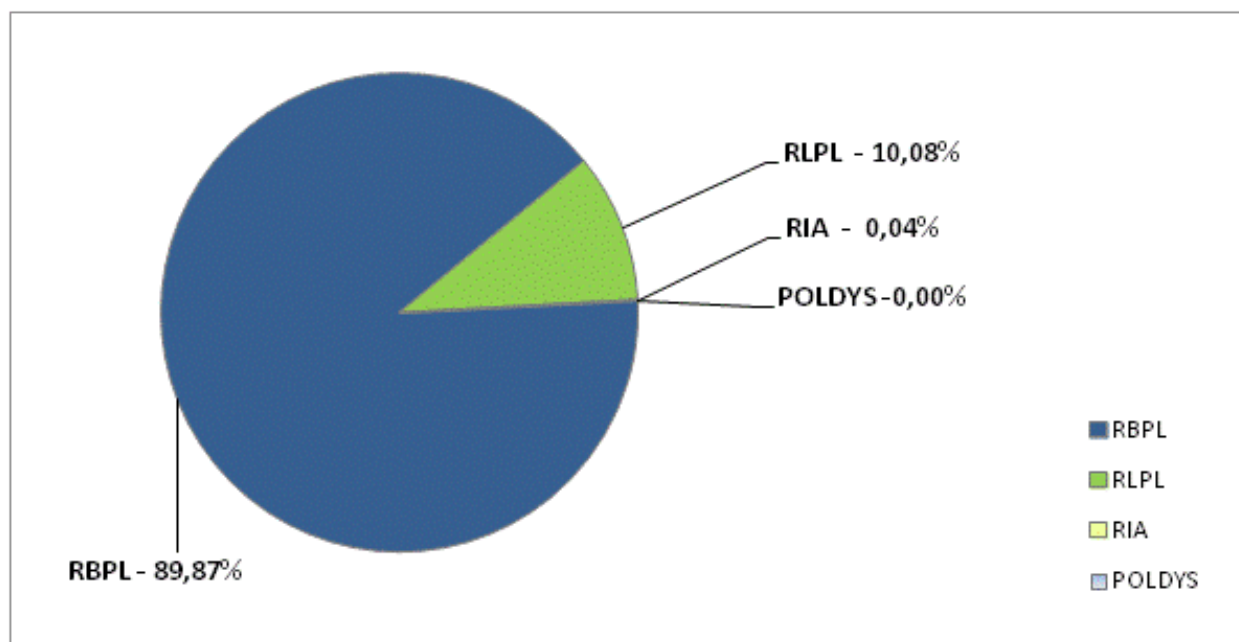
Wykres 1 Minimalne wymagania kapitałowe (RGC) z tytułu ryzyka kredytowego w 2012 roku

³ Zestawienie uwzględni tylko te klasy aktywów, w których Bank posiada ekspozycję.

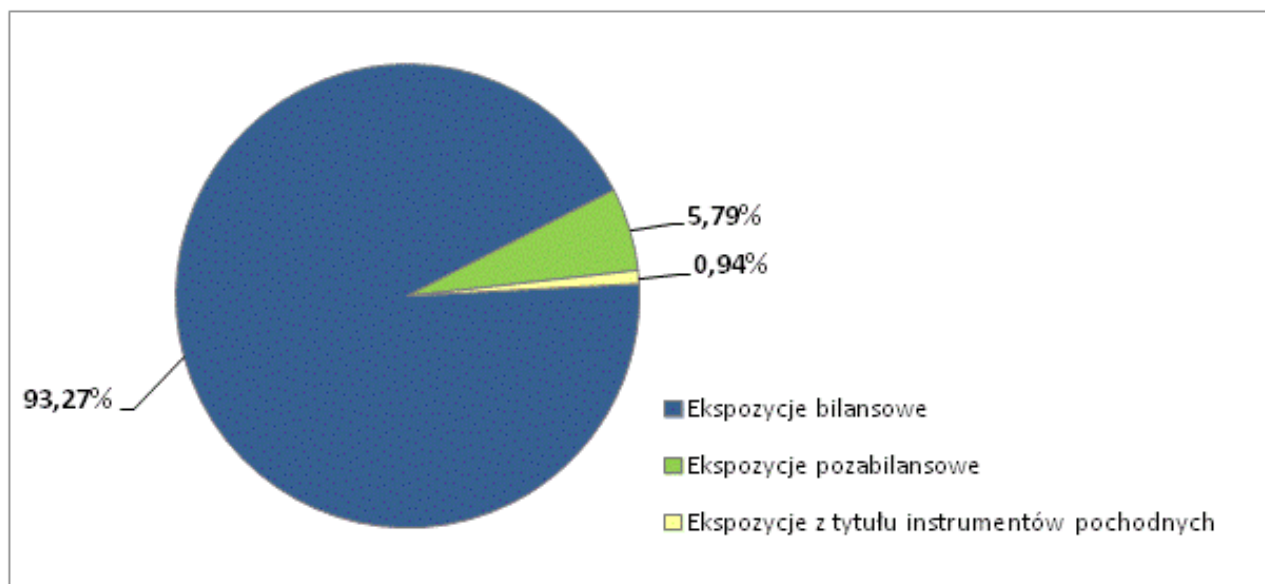
Przeważająca część aktywów ważonych ryzykiem z tytułu ryzyka kredytowego wynika z ekspozycji RBPL (%). Aktywa ważone ryzykiem z tytułu ekspozycji RIA i spółki Poldystrybucja (POLDYS) stanowią znikomy odsetek całości RWA Banku.

Wykres 2 Aktywa ważone ryzykiem (RWA) w podziale na konsolidowane spółki

Ze względu na rodzaju ekspozycji dominowały aktywa ważone ryzykiem z tytułu ekspozycji bilansowych (%).

Wykres 3 Aktywa ważone ryzykiem (RWA) w podziale na typ ekspozycji

W celu ustalenia wagi ryzyka Bank korzysta z zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej nadawanych przez agencję Standard and Poor's Ratings Services rządowi centralnemu.

Oceny te mają zastosowanie do ustalania wag ryzyka ekspozycjom wobec rządów i banków centralnych, banków, samorządów terytorialnych i władz lokalnych, organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej oraz przedsiębiorstwom.

W zakresie tych ekspozycji Bank stosuje standardowy system przyporządkowania ocen wiarygodności kredytowej do odpowiednich stopni wiarygodności kredytowej.

Z uwagi na zakres wykorzystywanych zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej oraz strukturę portfela Banku przenoszenie ocen emisji lub emitenta nie powoduje zmiany wag ryzyka i nie jest stosowane.

Tabela 14. Ekspozycje w podziale na stopnie jakości kredytowej

Stopień jakości kredytowej	Wartość ekspozycji przed zastosowaniem technik ograniczania ryzyka	Wartość ekspozycji po zastosowaniu technik ograniczania ryzyka
1	792 924	792 924
2	178 030	351 822
3	164 019	7 096
4	15 521	15 521
5	22 100	5 213
6	7	7
NR	42 452	42 452
Razem:	1 215 054	1 215 035

Na potrzeby technik ograniczania kredytowego, Bank stosuje rzeczywistą i nierzeczywistą ochronę kredytową, przy czym w zakresie rzeczywistej ochrony kredytowej stosowana jest kompleksowa metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych przy zastosowaniu nadzorczych korekt z tytułu zmienności.

Bank posiada procedury zarządzania ryzykiem, umożliwiające kontrolowanie ryzyka, na które może być narażony w wyniku stosowania technik ograniczania ryzyka.

W ramach **ochrony kredytowej rzeczywistej** Bank w procesie kalkulacji aktywów ważonych ryzykiem wykorzystuje następujące zabezpieczenia:

- zdeponowane w Banku środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne rozumiane jako certyfikat depozytowy lub podobny instrument wystawiony przez Bank,
- emitowane przez rządy i banki centralne dłużne papiery wartościowe, posiadające ocenę wiarygodności kredytowej nie niższą niż BB-,
- akcje lub instrumenty dłużne zamienne uwzględnione w głównym indeksie giełdy, na której są dopuszczone do obrotu;
- akcje lub instrumenty dłużne zamienne nieobjęte głównym indeksem, ale znajdujące się w obrocie na uznanej giełdzie papierów wartościowych,
- hipotekę na nieruchomości mieszkalnej,
- hipotekę na nieruchomości komercyjnej.

Natomiast w ramach **ochrony kredytowej nierzeczywistej** Bank wykorzystuje:

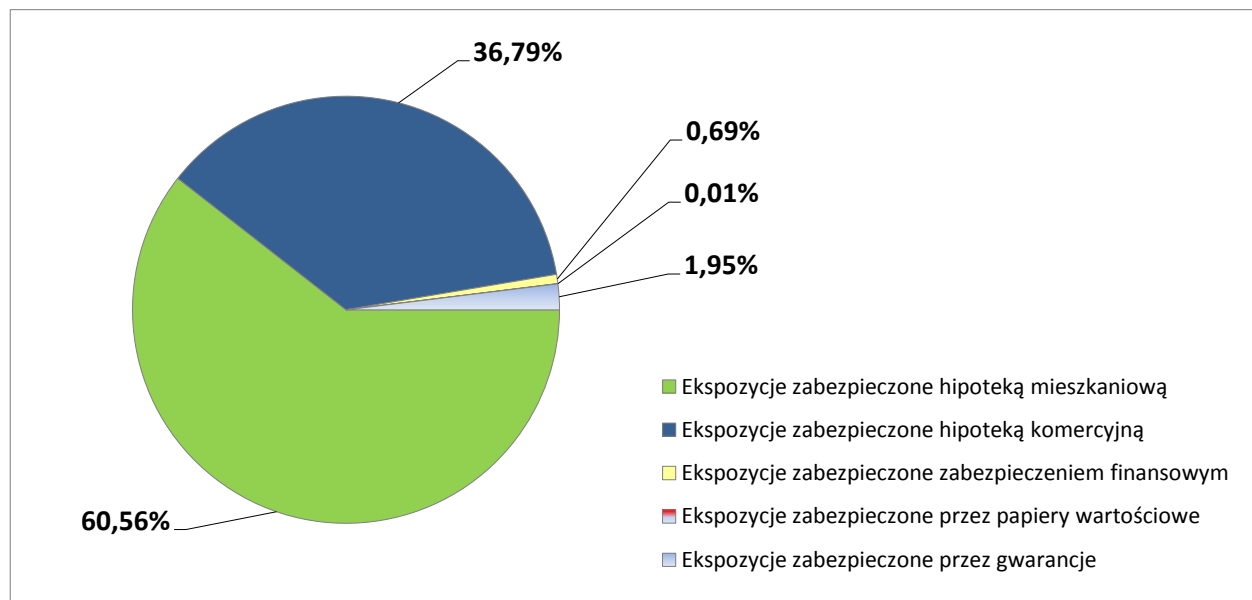
- gwarancje bankowe,
- gwarancje rządowe,
- gwarancje samorządu terytorialnego.

Tabela 15. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego

Grupa ekspozycji ³	Wartość ekspozycji zabezpieczonej gwarancjami	Wartość ekspozycji zabezpieczonej przez uznane zabezpieczenia finansowe ⁴
Rządy i banki centralne	0	0
Samorządy terytorialne i władze lokalne	0	0
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	29 282	1 122
Banki wielostronnego rozwoju	0	0
Instytucje - banki	17 487	4 572
Przedsiębiorstwa	360 130	203 840
Detaliczne	96 928	7 711
Zabezpieczenie na nieruchomościach	0	0
Przeterminowane	11 823	0
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	0	0
Pozostałe	0	0
Razem:	515 650	217 245

Największa część zabezpieczonej ekspozycji Banku stanowi ekspozycja zabezpieczona hipoteką na nieruchomości mieszkaniowej (60,56 % ogółu zabezpieczonej ekspozycji Banku) oraz hipoteka na nieruchomości komercyjnej (36,79%).

Wykres 4 Podział ekspozycji zabezpieczonej ze względu na główne rodzaje zabezpieczeń

⁴ Po uwzględnieniu korekt z tytułu zmienności.

5. Ryzyko rynkowe

Bank jako instytucja finansowa narażony jest na ryzyko rynkowe i płynności. Zdecydowana większość ryzyka pochodzi z prowadzonej na rzecz klientów działalności i konieczności zarządzania powstałą w ten sposób pozycją walutową, stopy procentowej i płynnościową. W ramach działalności, Bank opracował i wdrożył metody pomiaru i zarządzania tymi ryzykami.

Celem zarządzania ryzykiem rynkowym i płynności jest optymalizacja wyniku finansowego Banku poprzez świadome podejmowanie działalności niosącej ze sobą te ryzyka, przy jednoczesnym zachowaniu ich wielkości na zadanym poziomie, zgodnym z apetytem na ryzyko wyznaczonym przez Zarząd i Radę Nadzorczą.

Bank wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe w celu zabezpieczenia przed ryzykiem walutowym oraz stopy procentowej, wykorzystując w tym celu relacje zabezpieczającą wartość godziwą (fair value hedge) i przepływy pieniężne (cash flow hedge). Wdrożone w Banku procesy pomiaru i kontroli tych ryzyk zapewniają bezpieczeństwo powierzonych przez depozytariuszy środków.

Wdrożone w Banku procesy pomiaru i kontroli tych ryzyk zapewniają bezpieczeństwo powierzonych przez depozytariuszy środków.

Głównymi ryzykami, na które narażony jest Bank są:

- Ryzyko walutowe wynikające zarówno ze struktury bilansu Banku jak i z prowadzonej na rzecz klientów działalności, tj. oferowaniu instrumentów finansowych zabezpieczających ryzyko walutowe.
- Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej wynikające z prowadzonej przez Bank aktywności tradingowej.
- Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej będące odzwierciedleniem struktury bilansowej Banku, w tym głównie części depozytowo-kredytowej.
- Ryzyko płynności wynikające z niedopasowania terminów zapadalności aktywów i pasywów.

Podział kompetencji oraz zadań w procesie zarządzania powyższymi ryzykami wygląda następująco:

- Zarząd RBPL akceptuje ramowe polityki zarządzania ryzykami oraz poziom apetytu na ryzyko, wyrażony w postaci zapotrzebowania na kapitał oraz jako poziom maksymalnej straty.
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO) dokonuje alokacji poszczególnych limitów ryzyka rynkowego i płynności w ramach zatwierdzonego przez Zarząd poziomu apetytu na ryzyko, rekomenduje działania w zakresie zarządzania ryzykiem oraz opiniuje metodologię jego pomiaru.
- Departament Rynków i Instytucji Finansowych zarządza pozycjami handlowymi Banku w ramach przyznanych przez ALCO limitów, w tym ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stopy procentowej w księdze handlowej.
- Departament Zarządzania Aktywami i Pasywami zarządza pozycjami bankowymi i płynnością Banku w ramach przyznanych przez ALCO limitów, w tym ryzykiem płynności oraz ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej.
- Departament Zarządzania Ryzykiem jest odpowiedzialny za pomiar poziomu narażenia na ryzyko, w tym wykorzystanie limitów.

5.1. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności w Banku bierze się z niedopasowania kontraktowych terminów zapadalności aktywów i pasywów, tj. w głównej mierze z konieczności finansowania długoterminowych kredytów depozytami o krótszej zapadalności. Realizować się ono może poprzez brak możliwości wywiązania się ze swoich bieżących zobowiązań lub też poprzez straty wynikające ze wzrostu kosztu finansowania, który nie jest pochodną zmienności rynkowych stóp procentowych.

W RBPL apetyt na ryzyko płynności definiowany jest poprzez maksymalny profil ryzyka, na jakie Bank może być narażony. Zakłada się, że w sytuacji kryzysowej Bank będzie w stanie w sposób niezakłócony, tj. bez konieczności zmiany w zakresie profilu płynności i bez wpływu na świadczone usługi, prowadzić działalność przez okres 3 miesięcy.

W celu mitygacji tego ryzyka, Bank zarządza płynnością krótko-, średnio jak i długoterminową.

Zarządzanie płynnością krótkoterminową opiera się na monitorowaniu i planowaniu krótkoterminowych wpływów i wypływów, zawieraniu krótkoterminowych operacji na rynku finansowym, w tym z Bankiem Centralnym oraz budowaniu salda aktywów wysokopłynnych stanowiącego rezerwę pokrywającą potencjalne wypływy gotówki z Banku. Działalność związana z zarządzaniem płynnością krótkoterminową skupiona jest w Departamencie Zarządzania Aktywami i Pasywami.

W ramach zarządzania płynnością średnio- i długoterminową Bank dokonuje planowania uwzględniającego przyszłe potrzeby płynnościowe. W ramach procesu budżetowego oraz okresowych przeglądów jego realizacji Bank planuje rozwój aktywów i pasywów w taki sposób, aby kluczowe wskaźniki płynnościowe utrzymywane były na wymaganym poziomie.

Istotną częścią tego procesu jest ustalenie kierunków i wielkości rozwoju Banku po stronie aktywów oraz zapewnienie możliwości sfinansowania go odpowiednim wolumenem pasywów przy zachowaniu zakładanego wyniku finansowego.

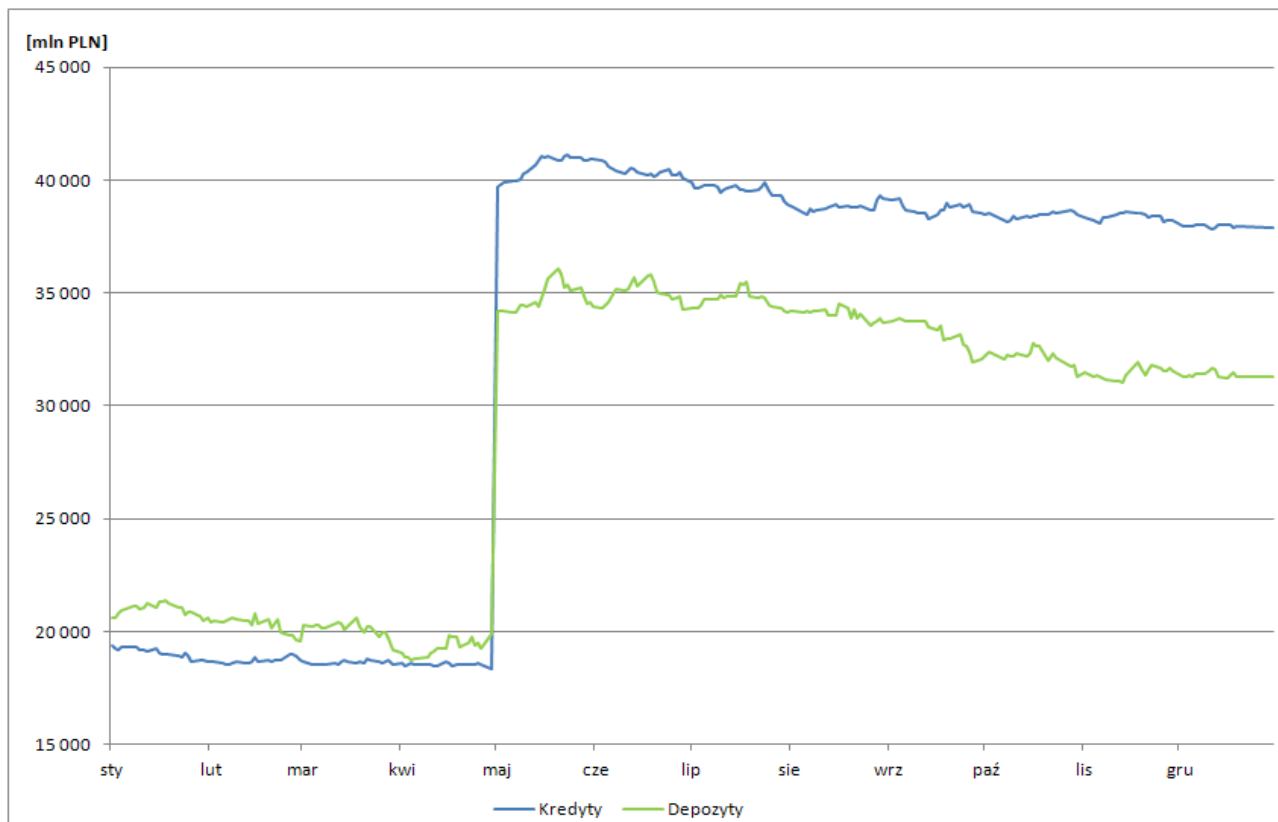
Do kluczowych wskaźników, których poziom musi być zapewniony w procesie planowania należą nadzorcze miary płynności oraz zapewnienie utrzymania ich na wymaganym przez regulatora poziomie, poziom wskaźnika Loan-to-Depo, czyli stosunek klientowskich kredytów do depozytów (z wyłączeniem finansowania od instytucji finansowych) oraz możliwość zapewnienia samodzielnego finansowania Banku w scenariuszu kryzysowym, zgodnym z wytycznymi obowiązującymi w Grupie Raiffeisen.

W ramach comiesięcznych spotkań Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami Bank monitoruje bieżący poziom narażenia na ryzyko płynności i zarządza realizacją wytyczonych planów.

Głównym narzędziem pozwalającym zarządzać płynnością jest sterowanie poziomem cen kredytów i depozytów, pozwalające modelować przyszłą strukturę bilansu. W ramach tego procesu w RBPL istnieje system stawek transferowych, uwzględniający zarówno poziom rynkowych stóp procentowych, takich jak na przykład WIBOR, jak również realny koszt pozyskania płynności.

W wyniku akwizycji Polbanku znacząco zmieniła się struktura finansowania i profil ryzyka płynności Banku. Przede wszystkim zdecydowanie wzrósł udział depozytów sektora detalicznego oraz długoterminowego finansowania hurtowego, kosztem spadku udziału w bazie depozytowej depozytów korporacyjnych. Z punktu widzenia regulacyjnych miar płynności oraz planowanych regulacji Basel III zmiana taka wpływa pozytywnie na sytuację płynnościową Banku. W końcowym okresie 2012 roku, w związku z prowadzonymi działaniami, mającymi na celu ujednoczenie oferty RBPL i Polbank, wystąpił widoczny na poniższym wykresie planowany odpływ części depozytów klientowskich (głównie Polbanku), co było związane z częściowym przybliżeniem oferty depozytowej Polbanku do poziomów oprocentowań oferowanych przez RBPL. Na wykresie począwszy od maja 2012 salda depozytów i kredytów RBPL oraz Polbanku pokazane są łącznie, mimo, że prawne połączenie obu instytucji nastąpiło dopiero z końcem 2012 roku.

Wykres 5 Poziom kredytów i depozytów klientów w 2012 roku

W codziennym procesie zarządzania Bank wykorzystuje do celów pomiaru i limitowania ekspozycji na ryzyko płynności urealnioną lukę płynności. W ramach wyznaczania wartości luki, Bank stosuje schematy urealniania terminów zapadalności wybranych, kluczowych z punktu widzenia płynności, pozycji aktywów i pasywów, aby poprawnie prognozować zachowanie się struktury bilansu oraz wpływów i wypływów w czasie. Schematy urealniania wynikają bądź to ze specyfiki instrumentów finansowych (przykładowo zakłada się, że dłużne instrumenty skarbowe możliwe są do zbycia w krótszym terminie niż ich zapadalność) bądź też z zaobserwowanych historycznie zachowań, takich jak przedpłaty kredytów czy utrzymywanie się osadu depozytowego. W przypadku zachowań behawioralnych, Bank wykorzystuje modelowanie statystyczne aby odzwierciedlić i zaprognozować zachowanie się salda w przyszłości.

Tak skonstruowana luka płynności jest przedmiotem codziennego pomiaru i limitowania.

5.2. Ryzyko walutowe

Rynkowe ryzyko walutowe, to ryzyko niekorzystnej zmiany wyniku finansowego Banku, powstałej na skutek zmiany rynkowych kursów wymiany walut.

Apetyt na ryzyko walutowe w RBPL jest definiowany poprzez odniesienie wartości wyniku finansowego do zakładanego wyniku budżetowego i poziomu kapitału, przy czym zakłada się, że:

- W normalnej, nie kryzysowej sytuacji rynkowej skumulowana strata nie przekroczy poziomu planowanego zysku na operacjach walutowych.
- W sytuacji kryzysowej osiągnięta strata na operacjach walutowych nie przekroczy 2% kapitałów.

Narażenie Banku na ryzyko walutowe wynika w większości z zaangażowania w transakcje walutowe przeprowadzane z klientami banku w celu zabezpieczenia przez nich ryzyka oraz ze struktury walutowej bilansu Banku, w tym głównie udzielanych kredytów i finansujących je depozytów.

Dodatkowo Bank prowadzi działalność tradingową na rynku walutowym, wykorzystując do tego celu głównie instrumenty pochodne i transakcje FX Spot. W 2012 roku Bank prowadził również działalność handlową ramach prowadzenia otwartej pozycji na waniliowych opcjach walutowych, na którą to działalność Bank uzyskał uprzednio zgodę Komisji Nadzoru Finansowego. Głównym celem tego działania jest umożliwienie zaoferowania klientom Banku korzystniejszych warunków cenowych dla tego produktu.

Codzienny proces zarządzania i pomiaru ryzyka walutowego obejmuje monitorowanie wykorzystania przyznanych limitów, w tym wielkości całkowitej otwartej pozycji walutowej zarówno na koniec jak i w trakcie dnia, otwartej pozycji na poszczególnych walutach, pomiar wielkości wartości zagrożonej (Value-at-Risk) oraz wyniku finansowego na operacjach walutowych w okresie kwartalnym i rocznym (limity typu stop-loss). Bank przeprowadza również okresowo testy warunków skrajnych badające wpływ szokowych zmian kursów walutowych na poziom współczynnika wypłacalności, których wyniki są prezentowane na posiedzeniach Komitetu ALCO.

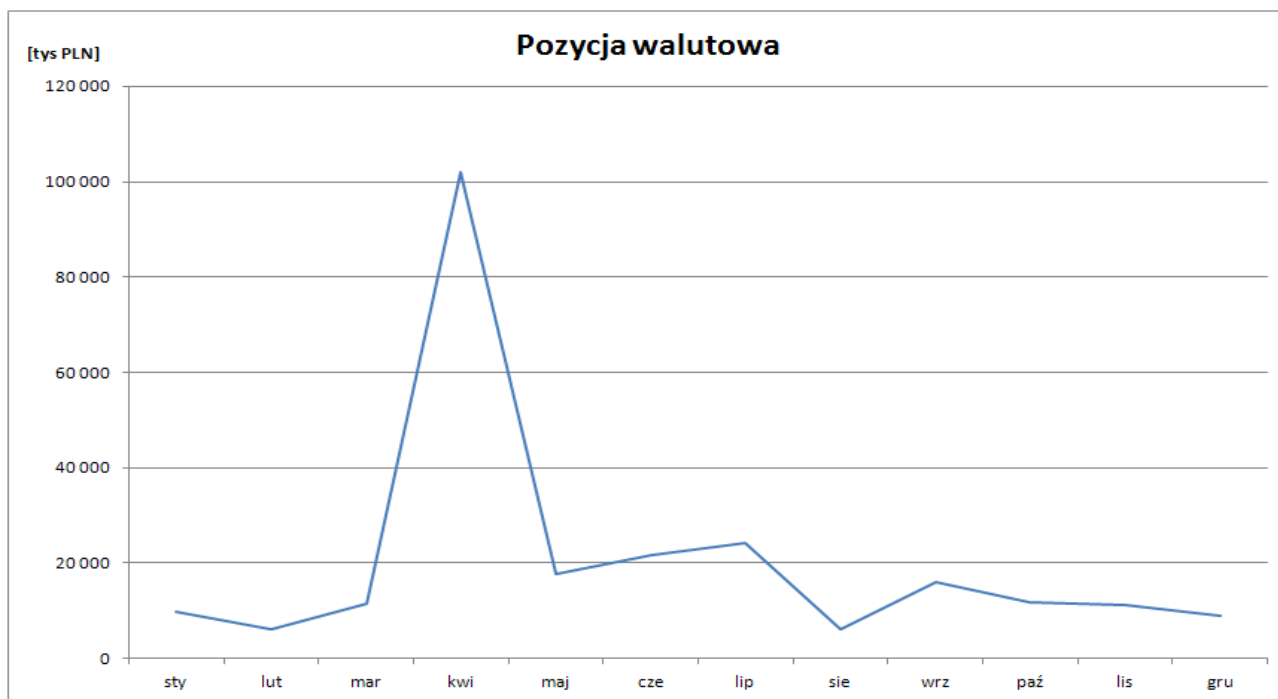
Dla portfela opcyjnego dodatkowo limitowane są współczynniki wrażliwości specyficzne dla tego typu instrumentów: współczynnik Gamma mierzący wrażliwość zmiany ceny portfela opcji na zmianę wartości współczynnika delta, oraz Vega – prezentująca wrażliwość ceny portfela opcyjnego na zmianę poziomu rynkowych zmienności kursów walutowych.

Głównym instrumentem zarządczym, ujmującym syntetycznie poziom narażenia na ryzyko walutowe jest wielkość otwartej pozycji walutowej oraz wartość zagrożona. Dla tej drugiej miary zakłada się 1-dniowy horyzont utrzymania pozycji oraz 99% poziom ufności, co oznacza, że z zadany, 99-procentowym prawdopodobieństwem Bank nie straci w ciągu jednego dnia więcej niż wyznaczona wartość. Obie wielkości podlegają limitowaniu, a kształtowanie się całkowitej, otwartej pozycji walutowej w ciągu roku widoczne jest na wykresie.

Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego metodą podstawową. Na 31 grudnia 2012 roku wymóg ten wynosił 0, gdyż pozycja walutowa nie przekraczała 2% funduszy własnych Banku.

Akwizycja Polbanku nie miała istotnego wpływu na poziom i profil ryzyka walutowego w RBPL, natomiast większa niż zwykle pozycja walutowa w kwietniu 2012 związana była z wdrożeniem procesu zabezpieczania wyniku Banku przed wpływem zmian kursów walutowych na wysokość rezerw z tytułu ryzyka kredytowego.

Wykres 6 Całkowita, otwarta pozycja walutowa w 2012 roku na daty sprawozdawcze.

Szczegółowe dane w formie tabelarycznej widoczne są poniżej.

Tabela 16. Statystyki poziomu pozycji walutowej i wartości zagrożonej w 2012 roku

	Min	Max	Średnia	Stan na 31 grudnia
Pozycja walutowa	6 166	102 053	20 607	9 035
Value-at-Risk	-	-	-	45

5.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to obecne i przyszłe ryzyko dochodów i kapitału, wynikające z ruchów stóp procentowych. Ryzyko stopy procentowej wynika z różnic między okresem stopy procentowej i okresem przepływów pieniężnych (ryzyko zmiany cen), ze zmieniającej się relacji stóp między różnymi krzywymi dochodu, mającymi wpływ na działalność bankową (ryzyko bazy), ze zmieniających się relacji stóp w całym spectrum terminów zapadalności (ryzyko krzywej dochodowości) oraz z opcji na stopę procentową, wbudowanych w produkty bankowe (ryzyko opcji).

Apetyt na ryzyko stopy procentowej w RBPL jest definiowany poprzez odniesienie wartości wyniku finansowego do zakładanego wyniku budżetowego i poziomu kapitału, przy czym zakłada się, że:

- W normalnej, nie kryzysowej sytuacji rynkowej skumulowana strata na pozycjach niosących ryzyko stopy procentowej nie przekroczy dwukrotności planowanego zysku.
- W sytuacji kryzysowej osiągnięta strata nie przekroczy 5% kapitałów.

Ryzyko stopy procentowej w RBPL pochodzi z dwóch głównych źródeł:

Księgi bankowej, zawierającej strukturalną ekspozycję Banku pochodzącą w głównej mierze z udzielanych kredytów i przyjmowanych depozytów oraz niedopasowania ich terminów przeszacowania.

Księgi handlowej, zawierającej transakcje zawierane przez Bank w celu odniesienia korzyści z tytułu krótkoterminowych zmian parametrów cenowych.

Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej jest zarządzane przez Departament Zarządzania Aktywami i Pasywami, natomiast w księdze handlowej przez Departament Rynków i Instytucji Finansowych, z zastosowaniem płynnych instrumentów dłużnych oraz instrumentów pochodnych.

Ważnym narzędziem pomiaru narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej jest luka przeszacowania.

W zakresie pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego, rachunki bieżące o nieustalonym terminie wymagalności, charakteryzujące się wysoką stabilnością i małą wrażliwością cenową, wykazywane są w terminie przeszacowania 1 roku, w kwocie estymowanej zgodnie z przyjętą w banku metodologią wyznaczania osadu dla tego typu produktów. Kredyty prezentowane są zgodnie z ich kontraktowym terminem przeszacowania. Oznacza to, że ryzyko stopy procentowej nie są modelowane przyszłe wcześniejsze spłaty kredytów. Jednak ich potencjalny wpływ na ryzyko stopy procentowej jest marginalny, ze względu na stosowaną w Banku politykę udzielania kredytów opartych o zmienne stawki procentowe. Pomiaru istotności tego wpływu Bank dokonuje w okresach kwartalnych, natomiast pomiar pozostałych ryzyk dotyczących stóp procentowych przeprowadzany jest w trybie dziennym.

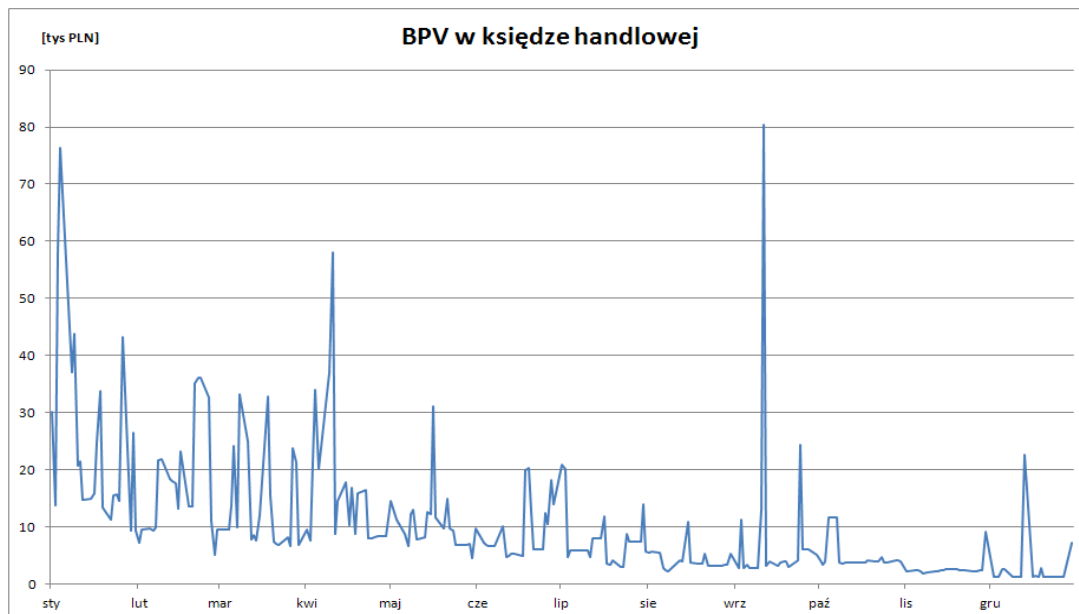
Tabela 17. Luka przeszacowania stopy procentowej

[mln PLN]	0-3M	3-6M	6-12M	1-2Y	2-5Y	>5Y	Razem:
Aktywa:							
Kasa i środki w NBP	3 100						3 100
Instrumenty dłużne	9 062	4	179	161	3		9 409
Należności od banków	232	14					246
Należności od klientów	39 134	183	11	20	42	138	39 528
Pozostałe aktywa	169						169
Instrumenty pozabilansowe	22 370	1 179	620	382	543	280	25 375
Pozycje aktywne razem	74 068	1 380	810	562	589	418	77 828
Pasywa							
Zobowiązania wobec banków	-13 964	-427	-35				-14 427
Zobowiązania wobec klientów	-27 557	-2 738	-1 672	-212	-7		-32 186
Pozostałe pasywa	-938	-274					-1 212
Instrumenty pozabilansowe	-21 909	-1 078	-813	-380	-521	-418	-25 119
Pozycje pasywne razem	-64 369	-4 517	-2 520	-592	-528	-418	-72 944
Luka przeszacowania	9 698	-3 136	-1 709	-30	61		

Ryzyko stopy procentowej jest przedmiotem ciągłego pomiaru i limitowania z zastosowaniem wielu metod takich, jak wrażliwość zmiany wyceny na równoległe przesunięcie krzywych rentowności o 1 punkt bazowy w podziale na przedziały przeszacowania czy analiza zmiany wyniku odsetkowego w rocznym horyzoncie dla zadanego scenariusza zachowania się czynników rynkowych.

Głównymi miarami stosowanymi do pomiaru ryzyka stopy procentowej są wartość zmiany punktu bazowego (BPV) oraz wartość zagrożona (VaR), która ujmuje syntetycznie poziom narażenia na ryzyko stopy procentowej jest wartość zagrożona. W RBPL dla tej wartości zagrożonej zakłada się 1-dniowy horyzont utrzymania pozycji oraz 99% poziom ufności, co oznacza, że z zadanym, 99-procentowym prawdopodobieństwem Bank nie straci w ciągu jednego dnia więcej niż wyznaczona wartość. Obydwie miary podlegają limitowaniu a kształtowanie się w ciągu roku BPV dla księgi handlowej widoczne jest na wykresie 7.

Wykres 7 Wartość punktu bazowego (BPV) w księdze handlowej w 2012 roku

Dodatkową miarą stosowaną w RBPL do oszacowania wielkości wpływu na wynik finansowy nagłej, szokowej zmiany stóp procentowych jest Earnings-at-Risk, zakładająca równoległy ruch krzywych i indeksów rynkowych o 100 punktów bazowych oraz biorąca pod uwagę roczny horyzont zmiany, przy niezmienionej strukturze bilansu. Analiza jest przeprowadzana dla księgi bankowej a jej wynik widoczny jest w tabeli poniżej.

Tabela 18. Wartość zmiany wyniku finansowego w okresie rocznym przy przesunięciu krzywych o 100 punktów bazowych w podziale na waluty

Earnings-at-Risk przy przesunięciu krzywych o 100 pb w horyzoncie rocznym	
PLN	138 058
EUR	17 273
USD	6 571
CHF	28 866
Pozostałe	-1
Razem	190 766

Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych metodą zaktualizowanego średniego okresu zwrotu (duration) oraz z tytułu ryzyka specyficznego cen instrumentów dłużnych metodą podstawową. Na 31 grudnia 2012 wymogi te wynosiły odpowiednio: **2 431** oraz **8 009** tys. zł.

Akwizycja Polbanku nie zmieniła poziomu ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej ze względu na brak takiej aktywności w Polbank EFG. Natomiast w przypadku ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej, profil ryzyka mierzony stosowanymi w RBPL miarami uległ zwiększeniu proporcjonalnemu do stopnia zwiększenia kapitałów połączonej instytucji, zachowując tym samym relatywnie ten sam poziom.

6. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne jest to możliwość straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych, lub ze zdarzeń zewnętrznych. Definicja obejmuje ryzyko prawne, ale nie obejmuje ryzyka strategicznego oraz ryzyka utraty reputacji.

6.1. Cel zarządzania ryzykiem operacyjnym

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności operacyjnej poprzez wdrożenie efektywnych mechanizmów identyfikacji, oceny i kwantyfikacji, ograniczania, oraz monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego.

Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku ma odzwierciedlać profil ryzyka operacyjnego Banku i zapewnić:

- kontrolę poziomu ryzyka na akceptowalnym poziomie adekwatnym do rozmiaru i charakteru działalności Banku,
- podejmowanie działań zmierzających do likwidacji przyczyn oraz negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych,
- minimalizację strat powstających w wyniku zdarzeń operacyjnych,
- poprawę efektywności procesów,
- kształtowanie świadomości związanej z ryzykiem operacyjnym.

6.2. Apetyt na ryzyko operacyjne

Apetyt Banku na ryzyko operacyjne wyrażony jest w postaci:

- wartości kapitału wewnętrznego alokowanego na ryzyko operacyjne,
- wartość oczekiwanej straty rocznej odniesionej do wartości przychodów operacyjnych Banku.

W związku z akwizycją Polbanku zmianie uległa struktura ekspozycji Banku na ryzyko operacyjne. Dotychczas Bank z punktu widzenia profilu ryzyka operacyjnego skoncentrowany był głównie na działalności w obszarach Bankowość Komercyjna (Commercial Banking) oraz Działalność Dealerska (Trading & Sales) stanowiących razem ok. 70% udziału w strukturze linii biznesowych przyporządkowanych na potrzeby wyliczenia wymogu kapitałowego Banku.

Po połączeniu znaczący udział w tej strukturze uzyskał obszar Bankowość Detaliczna (Retail Banking) stanowiący w połączonym Banku samodzielnie ok. 35% udziału w strukturze linii biznesowych. W ocenie Banku taka struktura oznacza mniejszą koncentrację ryzyk operacyjnych.

6.3. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym

Podstawowe zasady dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku:

- właścicielami ryzyka operacyjnego są menadżerowie linii biznesowych oraz poszczególnych jednostek organizacyjnych Banku,
- organem nadzorującym proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest Komitet Sterujący ds. Ryzyka Operacyjnego,
- istnieje niezależna funkcja zarządzania ryzykiem operacyjnym umiejscowiona w Departamencie Zarządzania Ryzykiem,

- występuje niezależny przegląd procedur i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym dokonywany przez audyt wewnętrzny,
- przeprowadzane jest systematyczne gromadzenie danych związanych z ryzykiem operacyjnym,
- przeprowadzane jest szacowanie ekspozycji i raportowanie ryzyka operacyjnego,
- podejmowane są działania mające na celu ograniczenie ryzyka operacyjnego do akceptowalnego poziomu.

6.4. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka operacyjnego

Zgodnie z Polityką Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym w Banku stosowane są następujące instrumenty identyfikacji i pomiaru ryzyka:

- gromadzenie informacji o zdarzeniach operacyjnych,
- monitoring kluczowych wskaźników ryzyka,
- analizy scenariuszy dla zdarzeń charakteryzujących się małą częstotliwością i wysoką dotkliwością,
- przeprowadzanie samooceny ryzyka operacyjnego dla kluczowych obszarów ryzyka operacyjnego,
- raportowanie ryzyka operacyjnego do Zarządu oraz jednostek organizacyjnych Banku.

6.5. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego.

Do wyliczenia minimalnego wymogu kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego Bank stosuje metodę standardową (TSA – *The Standardized Approach*) zgodnie z załącznikiem nr 14 do Uchwały. W roku 2012 wymóg kapitałowy z tytułu tego ryzyka wynosił **317 582 tys zł**.

7. Zarządzanie kapitałem

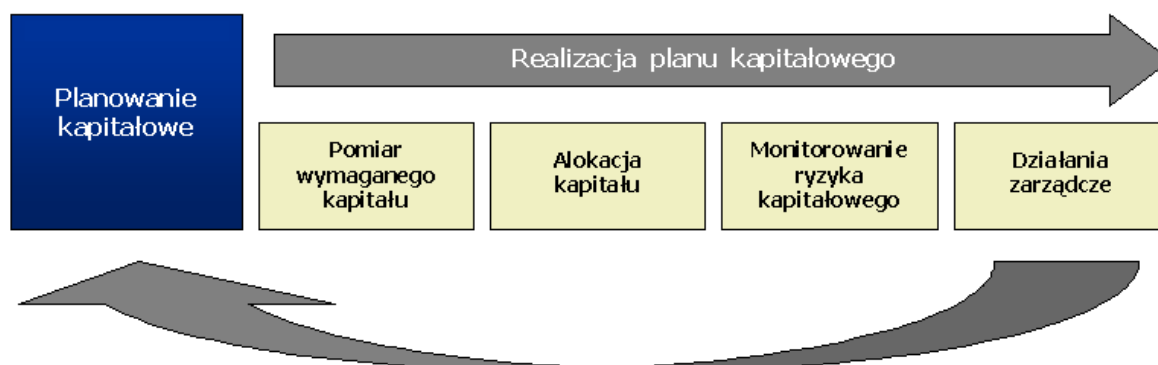
Zarządzanie kapitałem w Banku ma na celu ograniczanie ryzyka kapitałowego rozumianego jako ryzyko niewypełnienia norm nadzorczych w zakresie adekwatności kapitałowej oraz jednocześnie ryzyko braku możliwości realizacji celów biznesowych wynikające z niewłaściwego poziomu kapitałów, ich nieefektywnej struktury lub nieefektywnego wykorzystania.

Oznacza to zapewnienie:

- wartości kapitału adekwatnej do ryzyka prowadzonej działalności z uwzględnieniem norm nadzorczych i apetytu na ryzyko,
- odpowiedniej struktury kapitału,
- odpowiedniego procesu planowania kapitałowego,
- odpowiedniej strategii w zakresie źródeł pozyskiwania kapitału,
- optymalnego zwrotu na kapitale i ryzyku w bieżącym okresie, jak również utrzymanie potencjału stabilnego zwrotu na kapitale w horyzoncie długoterminowym.

Proces zarządzania kapitałem zorganizowany jest wg poniższego schematu

Schemat II - Proces zarządzania kapitałem

7.1. Planowanie kapitałowe

Wysokość i stabilność kapitałów determinuje skalę działalności banku oraz odzwierciedla jego wypłacalność i bezpieczeństwo, dlatego Bank zwraca szczególną uwagę na proces planowania kapitałowego. Planowanie kapitałowe, którego produktem jest plan kapitałowy odbywa się w cyklu rocznym. Przegląd założeń planu kapitałowego jest wykonywany kilkakrotnie w ciągu roku w zależności od zmieniającej się sytuacji biznesowej wywołanej czynnikami wewnętrznymi bądź zewnętrznymi. Wykonanie planu kapitałowego jest monitorowane w cyklu miesięcznym i raportowane na ALCO.

Określając zapotrzebowanie na kapitał oraz sposoby jego wykorzystania, Bank ma na względzie wymagania właścicieli Banku, wymogi nadzorcze oraz aktualny i planowany profil ryzyka.

W procesie planowania kapitałowego określone są cele kapitałowe, kapitał potrzebny do realizacji celów biznesowych wyznaczonych w strategii Banku oraz struktura kapitału niezbędna do realizacji tych celów. Istotnym elementem planowania jest scenariuszowa analiza wrażliwości, z której wynika poziom odporności Banku na zdarzenia niekorzystnie wpływające na współczynnik wypłacalności (poprzez zwiększenie wymogów lub zmniejszenie kapitału dostępnego na pokrycie ryzyk).

Na podstawie analizy wrażliwości ustalany jest minimalny poziom kapitału spełniającego wymogi nadzorcze. Z drugiej strony, mając na uwadze oczekiwania właścicieli ustalany jest maksymalny poziom kapitału jaki Bank powinien utrzymywać. Celem Banku jest utrzymanie kapitału na poziomie optymalnym, czyli pomiędzy poziomem minimalnym i maksymalnym.

Planowana konsumpcja kapitału odnosi się zarówno do poszczególnych typów ryzyk objętych w Banku pomiarem jak i do jednostek biznesowych generujących ryzyko. Na podstawie analizy konsumpcji kapitału oraz wyników scenariuszowej analizy wrażliwości ustalane są limity kapitałowe. System limitów kapitałowych jest systemem wczesnego ostrzegania pozwalającym na zarządzanie konsumpcją kapitału w Banku na poziomie poszczególnych jednostek organizacyjnych.

7.2. Adekwatność kapitałowa

Monitorowanie adekwatności kapitałowej oraz limitów kapitałowych ma na celu zapewnienie, że profil ryzyka Banku oraz poziom kapitału są zgodne z planem kapitałowym i stanowi podstawę dla podejmowania działań w procesie zarządzania kapitałem.

Raportowanie poziomu ryzyka kapitałowego odbywa się w cyklu miesięcznym i obejmuje swoim zakresem:

- adekwatność kapitałową (współczynniki wypłacalności),
- analizę wymaganego kapitału,
- strukturę funduszy własnych,
- analizę kapitału wewnętrznego,
- limity kapitałowe.

Odbiorcą raportów miesięcznych jest Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami. Ponadto Rada Nadzorcza jest okresowo informowana o profilu ryzyka kapitałowego.

7.3. Baza kapitałowa

Bank posiada dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności fundusze własne, które obejmują fundusze podstawowe oraz fundusze uzupełniające, a także pozycje pomniejszające fundusze własne banku, określone w ustawie Prawo bankowe oraz przepisach szczególnych wydanych na jej podstawie.

1) Fundusze podstawowe Banku obejmują:

i) fundusze zasadnicze Banku, na które składają się:

- (a) kapitał zakładowy - związany z emisją nowych akcji obejmowanych przez RBI,
- (b) kapitał zapasowy - tworzony z odpisów z zysku oraz premii emisyjnych uzyskanych z emisji akcji,
- (c) kapitały rezerwowe - przeznaczone na pokrycie szczególnych strat lub wydatków tworzone z odpisów z zysku netto,

ii) pozycje dodatkowe funduszy podstawowych Banku, na które składają się:

- (a) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej - tworzony jest z odpisów z zysku,
- (b) niepodzielony zysk z lat ubiegłych,
- (c) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów.

iii) pozycje pomniejszające fundusze podstawowe Banku, określone w ustawie Prawo bankowe przepisach szczególnych wydanych na jej podstawie.

2) Fundusze uzupełniające Banku obejmują:

i) zobowiązania podporządkowane,

ii) pozycje pomniejszające fundusze uzupełniające Banku, określone w ustawie Prawo bankowe przepisach szczególnych wydanych na jej podstawie.

Pomniejszenia podstawowych i uzupełniających funduszy własnych wynikają z pozycji wartości niematerialnych i prawnych oraz z zaangażowania kapitałowego Banku w spółkę Raiffeisen Financial Services Polska Sp. z o.o.

Bank nie zalicza kapitału krótkoterminowego na pokrycie ryzyka rynkowego do funduszy własnych.

Tabela 19. Zestawienie wartości składników funduszy własnych

Pozycja	
Fundusze własne ogółem	5 478 823
Fundusze własne podstawowe	5 340 266
Fundusze zasadnicze	4 618 167
Wpłacony i zarejestrowany kapitał zakładowy	2 207 461
Kapitał zapasowy	278 653
Premia emisyjna	2 132 053
Kapitały rezerwowe	416 691
Pozycje dodatkowe	910 020
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	910 020
Pozycje pomniejszające fundusze podstawowe	-613 435
Wartości niematerialne i prawne	-604 611
Inne pomniejszenia funduszy podstawowych, w tym:	-8 824
Zaangażowania kapitałowe banku w instytucje finansowe, kredytowe, banki krajowe i zagraniczne i zakłady ubezpieczeń	-8 824
Fundusze uzupełniające	156 205
Zobowiązania podporządkowane	372 205
Pozycje pomniejszające fundusze uzupełniające	-216 000

Główna zmiana wartości funduszy własnych, jaka miała miejsce w 2012 roku, jest związana z akwizycją Polbank EFG SA. i było to wniesienie aportu w łącznej kwocie 2 713 000 tys. Oprócz tego Bank zaliczył na poczet funduszy własnych wynik finansowy z 2011 roku w kwocie 329 284 tys. zł.

Miała miejsce również amortyzacja pożyczki podporządkowanej, zaliczonej do kapitałów uzupełniających, w wysokości 54 000 tys. zł. W stosunku do grudnia 2011 roku skonsolidowane fundusze zasadnicze Banku wzrosły o 2 748 483 tys. zł., natomiast łączna wartość funduszy własnych do współczynnika wypłacalności wzrosła o 2 532 792 tys. zł.

Polityka w zakresie rozwoju struktury kapitałowej jest realizowana poprzez podwyższanie funduszy podstawowych w drodze:

- zatrzymania zysków (termin przyrostu kapitału z tego źródła może być zarządzany zgodnie z przepisami rachunkowymi wymagającymi badań okresowych, jeśli rozwój działalności będzie tego wymagał),

- wpłat ze strony akcjonariuszy,
- maksymalizacji wykorzystania pozostałych kapitałów w drodze emisji długu podporządkowanego,
- przeniesienia ryzyka na inwestorów zewnętrznych w drodze syntetycznych programów sekuryzacji strumieni pieniężnych.
- przeniesienie ryzyka na inwestorów zewnętrznych w drodze syntetycznych programów sekuryzacji strumieni pieniężnych.

7.4. Współczynnik wypłacalności

W ciągu 2012 roku Bank spełniał wymogi regulacyjne dotyczące współczynnika adekwatności kapitałowej. Szczegółowe informacje dotyczące wymogów kapitałowych i współczynnika wypłacalności przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Współczynnik wypłacalności oraz minimalne wymogi kapitałowe Banku

Pozycja	
Współczynnik wypłacalności	11,96 %
Fundusze własne do wyliczenia współczynnika wypłacalności	5 478 823
Minimalne wymogi kapitałowe	3 663 940
Ryzyko kredytowe i kontrahenta	3 328 953
Ryzyko operacyjne	317 582
Ryzyko rynkowe, w tym:	17 405
<i>ryzyko szczególne cen instrumentów dłużnych</i>	<i>14 973</i>
<i>ryzyko ogólne stóp procentowych</i>	<i>2 431</i>

8. Kapitał ekonomiczny

8.1. Strategia zarządzania ryzykiem

Ryzyko występujące w otoczeniu instytucji działających w sektorze finansowym jest postrzegane jako immanentna cecha każdego typu działalności nakierowanej na generowanie zysków. Bank postrzega ryzyko jako źródło wartości dodanej oraz jako „efekt uboczny” prowadzonej działalności:

- Wartość dodana z podejmowania ryzyka wyraża się poprzez celowe prowadzenie działalności, która związana jest nieodmiennie z powstawaniem strat wynikających z zachowania się kontrahentów banku, bądź mechanizmów rynkowych. Immanentną cechą działalności bankowej jest podejmowanie ryzyka kredytowego oraz rynkowego.
- Bank będąc organizacją zarządzaną przez ludzi oraz prowadzoną w oparciu o określone procedury oraz regulacje ekspozuje się na ryzyko, które nie jest źródłem przychodów, ale które sam implikuje swoją naturą. Bank identyfikuje ryzyka wynikające z tego zakresu oraz tworzy systemy zarządzania, które pozwalają minimalizować straty. Ryzyko operacyjne, reputacji, prawne, regulacji zewnętrznych są przykładami ryzyk, które nie są źródłami przychodu jednakże implikują straty banku.

Świadomość ryzyka pozwala prowadzić skuteczny proces zarządzania ryzykiem, którego esencją jest wyznaczanie miar ryzyka oraz zarządzanie nimi w określonych ramach, zdefiniowanych w strategii ryzyka oraz politykach dedykowanych poszczególnym jego kategoriom.

8.2. Kwantyfikacja ryzyka

Bank przyjmuje założenie, że ryzyko jest kategorią mierzalną. Miarą ryzyka jest prawdopodobieństwo wystąpienia straty finansowej o określonej wielkości. Co za tym idzie Bank, korzystając z narzędzia pomiaru, określa wartość strat oczekiwanych występujących z największym prawdopodobieństwem oraz strat nieoczekiwanych występujących z prawdopodobieństwem korespondującym z apetytem na ryzyko, określającym prawdopodobieństwo upadku Banku.

W celu pokrycia strat oczekiwanych oraz nieoczekiwanych Bank tworzy fundusze, w których ciężar będą te straty rozliczane.

W przypadku strat oczekiwanych stworzony fundusz ma znamiona środków rezerwowych, które pod koniec okresu rozliczeniowego pomniejszają bezpośrednio wynik prowadzonej działalności.

Straty nieoczekiwane ze względu na swoją charakterystykę wchodzi w ciężar kapitałów własnych banku a ich oszacowana wielkość stanowi wymóg kapitałowy, który w ramach filaru II Uchwały nr 383/08 Komisji Nadzoru Finansowego nazywany jest kapitałem wewnętrznym, bądź kapitałem ekonomicznym.

Prawdopodobieństwo, przy którym obserwowana jest wartość kapitału ekonomicznego jest związane ze skłonnością do podejmowania ryzyka przez właścicieli Banku. Wyznaczane jest ono w ramach budowania strategii ryzyka poprzez zdefiniowanie apetytu na ryzyko.

Bank wyznacza kapitał ekonomiczny na poziomie ufności 99.95%.

8.3. System zarządzania ryzykiem

W celu zagwarantowania adekwatności wyznaczania kapitału wewnętrznego bank definiuje system zarządzania ryzykiem. W ramach ww. systemu Bank określa profil swojego ryzyka, aparat pomiaru a także osadza proces zarządzania ryzykiem.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego składa się z warstwy ramowej (określającej ramy metodologiczne procesu) oraz raportowo-kontrolnej (zapewniającej skuteczny proces pomiaru, monitorowania oraz raportowania).

8.3.1. Warstwa ramowa

W zakresie warstwy ramowej Bank przeprowadza następujące działania:

- przegląd istniejącego procesu,
- identyfikację ryzyka,
- budowę instrumentu pomiaru oraz założeń procesu zarządzania ryzykiem.

W procesie identyfikacji ryzyka bank analizuje profil swojej działalności oraz otoczenie w celu stworzenia mapy ryzyka, które definiuje wszystkie potencjalnie materialne typy ryzyka. Następnie, każde ryzyko oceniane jest w oparciu o zadane kryteria w celu wyselekcjonowania ryzyk materialnych. Ryzyka materialne poddawane są w kolejnych krokach ocenie pod względem istotności, poprzez zebranie tzw. twardych faktów na temat ekspozycji na ryzyko, zaobserwowanych strat oraz potencjalnych możliwości budowy narzędzia pomiaru.

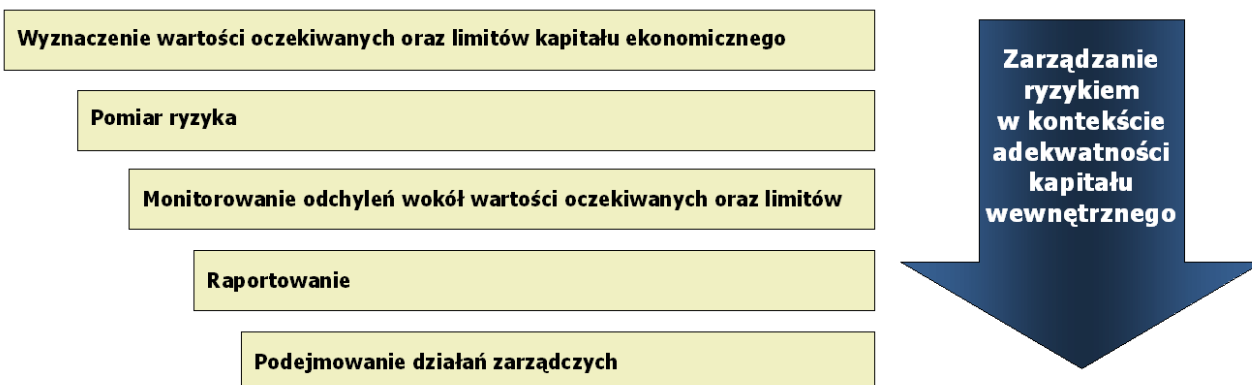
Następnie eksperci z danej dziedziny budują proces zarządzania daną kategorią ryzyka uznaną za materialne. W tym etapie powstaje metodologia pomiaru ryzyka oraz procedury zarządzania ryzykiem. Powyższe procesy prowadzone są z częstotliwością roczną oraz stanowią o warstwie ramowej procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego.

Bank posiadając zdefiniowany profil ryzyka prowadzonej działalności, metodologię pomiaru ryzyka oraz opis procesu zarządzania ryzykiem przechodzi do realizacji procesu raportowo-kontrolnego, który sprowadza się do dokonaniu pomiaru ryzyka, wyznaczenia kontrybucji ryzyka, mitygacji ryzyka oraz raportowania do systemu Komitetów Banku które z ramienia Zarządu Banku odpowiedzialne są prowadzenie procesu zarządzania ryzykiem oraz adekwatnością kapitałową.

8.3.2. Warstwa raportowo-kontrolna

System zarządzania ryzykiem w kontekście procesu adekwatności kapitału wewnętrznego zakłada prowadzenie procesu pomiaru ryzyka, kontroli ryzyka oraz raportowania jego wyników. Etapy procesu zarządzania ryzykiem prezentuje poniższy schemat.

Schemat III - Proces zarządzania kapitałem w kontekście procesu adekwatności kapitału wewnętrznego

Zgodnie z założeniami procesu oceny adekwatności kapitału ekonomicznego Bank dokonuje kwantyfikacji ryzyka, która pozwala określić jaki jest profil oraz poziom ryzyka. W celu osadzenia procesu zarządzania ryzykiem, który nadawałby oraz odbierałby sygnały w relacji z działalnością biznesową, Bank zbudował system alokacji kapitału ekonomicznego. Kapitał ekonomiczny alokowany jest zgodnie z kontrybucją ryzyka jednostek/portfeli, które implikują powstanie ryzyka. Kontrybucja ryzyka definiowana jest w oparciu o kryteria zgodnie z kluczem zdefiniowanym na poziomie modelu alokacji zatwierdzanym przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą Banku.

Ramy procesu kontroli ryzyka tworzone są w momencie procesu budżetowego, gdzie wyznaczane są wielkości oczekiwane oraz limity konsumpcji kapitału ekonomicznego. Proces kontroli ryzyka polega na monitorowaniu użycia powyższych wielkości z częstotliwością miesięczną.

W procesie kontroli ryzyka Bank identyfikuje odchylenia od wielkości oczekiwanych oraz limitów kapitału ekonomicznego. Na podstawie powyższych informacji Bank podejmuje decyzje biznesowe, które pozwalają realizować cel założony w procesie planowania, realizując działania ograniczające w momencie nadmiernego wykorzystania i przekroczenia limitów, oraz podejmowania działań mających na celu pobudzić aktywność biznesową w sytuacji niskiego wykorzystania limitów oraz braku realizacji wartości oczekiwanych.

8.4. Metodyka pomiaru ryzyka

Kapitał ekonomiczny jest wynikiem modeli pomiaru ryzyka. Bank dąży do zbudowania aparatu, który pozwalałby określić prawdopodobieństwo zajścia zdarzeń implikujących dany poziom strat. W zależności od informacji, które bank posiada o historycznej realizacji strat Bank stosuje różnorodne metody aproksymacji rozkładów prawdopodobieństwa.

W przypadku kategorii ryzyka dla których bank dysponuje odpowiednią historią obserwacji zmienności czynników ryzyka Bank posługuje się metodami ilościowymi, wśród których znajdują się następujące metody:

1. analityczne wyznaczania rozkładów prawdopodobieństwa oparte o założenia zaczerpnięte z rachunku aktuarialnego – **ryzyko kredytowe**,
2. dopasowania teoretycznego rozkładu strat – ryzyko operacyjne,
3. wartości zagrożonej (Value AT Risk):
 - a. parametryczna – **ryzyko stopy procentowej, ryzyko płynności**,
 - b. historyczna – **ryzyko walutowe**.

Dla koszyka ryzyk, dla których bank nie dysponuje reprezentatywną próbą historyczną Bank dokonuje oceny poziomu prawdopodobieństwa realizacji danej kategorii ryzyka za tzw. metod jakościowych. Narzędziem pomiaru ryzyka jest kwestionariusz ocen punktowych ryzyka, który jest mapowany do skali prawdopodobieństwa zatwierdzonej przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą Banku.

8.5. Wartość kapitału ekonomicznego

Wartość kapitału ekonomicznego Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła **1 987 254 tys. zł.**

Kapitał ekonomiczny Banku w podziale na poszczególne ryzyka z uwzględnieniem efektu dywersyfikacji prezentuje poniższa tabela.

Tabela 21. Wartości kapitału ekonomicznego

Pozycja	2012	2011
Ryzyko kredytowe	1 786 893	866 388
Ryzyko operacyjne	100 524	82 050
Ryzyko płynności	251 315	238 341
Ryzyko stopy procentowej	19 101	24 240
Ryzyko walutowe	1 136	1 694
Efekt dywersyfikacji	-171 714	-86 521
Kapitał ekonomiczny	1 987 254	1 126 191

Wartość kapitału ekonomicznego zaobserwowana w grudniu 2012 roku wzrosła o 76% w stosunku do roku 2011. Głównym czynnikiem, który spowodował wzrost było połączenie Raiffeisen Bank Polska z Polbank EFG w grudniu 2012 roku. W wyniku połączenia wzrosła ekspozycja grupy Raiffeisen Bank Polska na ryzyko kredytowe oraz zmienił się profil ryzyka co stanowiło główne determinanty zmiany wartości kapitału ekonomicznego. Na profil ryzyka kredytowego wpłynął wzrost udziału segmentu klientów indywidualnych cechujących się niską koncentracją oraz relatywnie wysoką stopą szkodowości w stosunku do segmentu klientów korporacyjnych, którzy stanowili do momentu połączenia większą część portfela Raiffeisen Bank Polska.

Zaobserwowano umiarkowane zmiany wartości kapitału ekonomicznego dla pozostałych typów ryzyka, które w przypadku wzrostów (ryzyko operacyjne, płynności) należy utożsamiać ze wzrostem poziomu ryzyka wynikającego ze wzrostu skali działalności. Wpływ wzrostu kapitału ekonomicznego z tytułu ryzyka kredytowego na globalną wartość kapitału ekonomicznego został złagodzony poprzez wzrost efektu dywersyfikacji. Podniesienie się efektu dywersyfikacji wynika z silnego wzrostu wartości kapitału ekonomicznego dla kategorii ryzyka, który cechuje się umiarkowaną korelacją z pozostałymi typami ryzyka zarządzanymi w procesie oceny adekwatności kapitału wewnętrznego

8.6. **Warstwa ramowa procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego**

Kształt warstwy ramowej procesu ICAAP w roku 2012 został wyznaczony w czasie przeglądu procesu zrealizowanego w III oraz IV kwartale 2011 roku. W ramach przeglądu zrealizowane zostały następujące działania:

- powołanie zespołu odpowiedzialnego za realizację przeglądu,
- przegląd procesu i organizacji procesu ICAAP,
- identyfikacja ryzyk istotnych,
- budowa metodologii pomiaru ryzyka/ przegląd istniejących metodologii,
- przedstawienie wyników przeglądu do akceptacji Rady Nadzorczej.

W pierwszym kroku realizowanego projektu jednostka odpowiedzialna za proces ICAAP powołuje zespół ekspertów, którzy dysponując doświadczeniem oraz wiedzą na temat działalności RBPL będą w stanie przeprowadzić założone działania w ramach przeglądu ICAAP. Zespół projektowy powoływany jest przez Zarząd Banku lub upoważniony przez Zarząd Komitet.

Zespół ekspertów przeprowadził przegląd procesu, którego wynikiem było zdecentralizowanie procesu raportowo-kontrolnego. Wyraża się to poprzez określenie jednostek odpowiedzialnych merytorycznie oraz organizacyjnie za dany obszar systemu zarządzania ryzykiem oraz przypisania mu funkcji umożliwiających prowadzenie procesu raportowo-kontrolnego.

Zespół ICAAP wraz z decydentami najwyższego szczebla określił koszyk ryzyk materialnych, które staną się przedmiotem procesu zarządzania ryzykiem. Ryzyka zdefiniowane jako materialne w 2012 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 22. Ryzyka zdefiniowane jako materialne w kontekście kalkulacji kapitału ekonomicznego

Ryzyko	Podejście do pomiaru
- kredytowe	ilościowe
- stopy procentowej	ilościowe
- operacyjne	ilościowe
- walutowe	ilościowe
- płynności	ilościowe
- kapitałowe	jakościowe
- reputacji	jakościowe
- strategiczne	jakościowe
- regulacji zewnętrznych	jakościowe
- prawne	jakościowe
- modeli	jakościowe
- koncentracji	jakościowe
- kredytowe instrumentów pochodnych	jakościowe

Dla wszystkich wymienionych powyżej kategorii ryzyk zespół zbudował lub skorygował metodologie pomiaru ryzyka oraz określił proces zarządzania ryzykiem.

Wyniki przeglądu procesu ICAAP zostały poddane akceptacji Rady Nadzorczej.

Warszawa, 30 kwietnia 2013 r.

W imieniu Raiffeisen Bank Polska S.A. :

Piotr Czarnecki

imię i nazwisko

Prezes Zarządu

stanowisko/funkcja

podpis

Kazimierz Stańczak

imię i nazwisko

Pierwszy Wiceprezes Zarządu

stanowisko/funkcja

podpis

Jan Czeremcha

imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu

stanowisko/funkcja

podpis

Ryszard Drużyński

imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu

stanowisko/funkcja

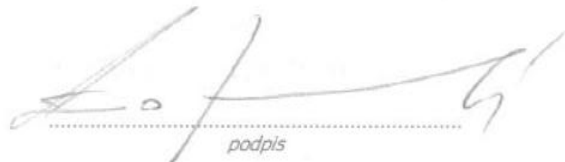
podpis

Łukasz Januszewski

imię i nazwisko

Członek Zarządu

stanowisko/funkcja

podpis

Piotr Konieczny

imię i nazwisko

Członek Zarządu

stanowisko/funkcja

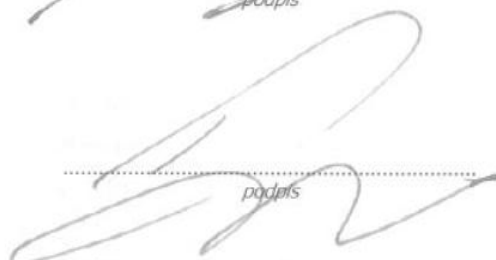
podpis

Marek Patuła

imię i nazwisko

Członek Zarządu

stanowisko/funkcja

podpis

Piotr Kowynia

imię i nazwisko

**Dyrektor Departamentu
Zarządzania Ryzykiem**

stanowisko/funkcja

podpis